NAM THỨ MƯỜI BA. — SỐ THU 2615 MỖI SỐ 0$02 NGÀY THỨ BẢY 5 DECEMBRE 1925

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 4173

BÁO:

	Đủ 52 số báo kể cả báo đặc biệt Tết Nguyên đán	Người đem đến nhà	Gửi về quê luôn	Báo gửi Pháp 15 ngày	Báo gửi Pháp 15 ngày (Recommandé)	Trọn quê
Một năm	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
6 tháng và	»	3 $ 60	3 $ 50	3 $ 50	3 $ 60	»
Các công sở	»	3 $ 60	3 $ 50	3 $ 50	3 $ 60	»
Sau tháng	3 $ 00	3 $ 50	3 $ 20	3 $ 20	3 $ 30	6 $ 00
Ba tháng	1 $ 50	1 $ 75	1 $ 60	1 $ 65	1 $ 65	3 $ 00
Một tháng	0 $ 55	0 $ 60	0 $ 55	0 $ 55	0 $ 60	1 $ 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHAM-HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphiques : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
4e page — Une serie insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimetre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 80 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một cái hại rất lớn ở các dân nhà-quê

Có năng về đến các chốn thôn quê hay thường đi lại ở các nơi tỏa tỉnh, mới biết dân nhà quê ta có một cái hại rất lớn là cái hại đi kiện đã làm cho sinh kế trong dân dến thành ra cùng quẫn, phong-tục trong dân đến thành ra bạc ác, bao nhiêu việc trị sinh khai trí đều dinh-dốn mất cả, mà cái cơ tiến-hóa thật vì thế trở ngại rất nhiều.

Quả vậy, cứ coi ở trong các xã các thôn, không mấy ngày là không có kiện, không việc gì là không sinh kiện, tranh nhau một khẩu trầu phần việc làng cũng kiện, tức nhau một câu nói trong cuộc rượu cũng kiện, một đường mạ đầu bờ cũng kiện, một mảnh đất bằng rào cũng kiện, không tính gì lợi hại, không kể gì thị phi, quanh đi quẩn lại chỉ những chuyện nhỏ mọn tầm thường, mà có khi kiện nhau cho đến nỗi bại sản khuynh gia, mang công mắc nợ, rồi còn sinh thù sinh oán, viện đảng viện bè hết tấn kiện nầy, bày tấn kiện khác, dắt dẫu nhau ở trước tòa trước huyện cho đến hàng tháng hàng năm, quên cả công việc ăn làm, lo cả mua mang lưu-mã. Phương ngôn ta đã có câu: vô phúc đáo tụng đình, là thế. Biết dẫu tụng đình là vô phúc mà không kẻ thấy tránh họa mà bỏ kiện đi được chút nào, thế có quái không?

Đã hay rằng người ta ở trong xã-hội, thế nào cũng phải có thông công dịch sự, giao-thiệp khế ước với nhau, thì cái trách-nhiệm, cái quyền lợi của người nọ đối với người kia thế nào cũng phải có khi xung-đột, cái khi xung-đột ấy mà không cùng nhau phân giải được, thì thế tất phải tỏ khúc trực ở chốn pháp-đình; cho nên bất luận nước nào cũng phải có pháp-luật, phải có quan tòa, pháp-luật với quan tòa chỉ cốt để mà xử kiện; thế-giới đại-đồng còn là cái thế-giới trong mộng tưởng, thì ở đời này mà nói đến sự chỉ tranh tức tụng, e còn là một sự mong mỏi hão huyền. Song, vì trách-nhiệm quyền lợi có xung-đột mà kiện nhau, thì kiện nhau là bất-đắc-dĩ. Nay xét ra dân mình đi kiện vì cái cớ bất-đắc-dĩ như thế thì ít, mà phần nhiều chỉ vì hai cái cớ như sau này:

Một là ganh khi nhau mà kiện. Dân nhà-quê ta phần nhiều trí-thức còn thiển hiệp, ngoài sự tranh hơn tranh thua ở trong làng trong xóm không còn biết cái gì là sự nghiệp công-danh; chỉ hà hiếp được nhau thì lấy làm sướng, để nên được nhau thì lấy làm vinh, hà hiếp không nổi, để nên không xong, thế là sinh khí, kẻ không chịu người ta hà hiếp để nên cũng lại càng khí nữa, hễ đã đến khí thì thế nào cũng có mầm kiện nảy ra; ấy những câu: « gà tức nhau tiếng gáy » câu: « khôn ngoan đến cửa quan mới biết » đã thành ra những câu cửa miệng thông hành ở chốn thôn quê, tức là vẽ ra cái tâm lý của lũ con kiện mình vậy; bên nào khi mà kiện trước, kẻ đến bên kia lại khi mà kiện sau, càng kiện càng khí, càng khí càng kiện, mà kiện nhau không biết đến bao giờ là thôi.

Hai là hiếp hiềm nhau mà kiện. Dân nhà-quê ta thường cứ chia ra có họ này họ khác, cánh nọ cánh kia, đứng hẳn ra hai phe phản đối, cái thù khích của một người trong họ trong cánh, tức là kéo họ kéo cánh mà nhận làm cái thù khích chung, chấp-chánh những chuyện dẫu của tại ếch đẻ tích vào lám cái nỗi tìm ruột gan, cha dặn con, anh bảo em, mình được hở miệng nào là bảy luồn kẻo vật, kiện cốt cho bõ ghét chứ không kể gì phải trái lơn thua; họ này thù mà kiện họ khác, kế đến cánh nọ lại thù mà kiện cánh kia, vì thù sinh kiện, vì kiện thêm thù, mà kiện nhau không biết đến bao giờ là dứt.

Đó, hai cái cớ của dân mình sinh ra kiện nhau như thế, nào phải có cái gì là bất-đắc-dĩ, có mấy việc là thật trách-nhiệm quyền lợi xung-đột nhau: thường có cái lơn kiện vào quan không biết là tỏ-cáo chuyện gì, thỉnh-cầu lẽ gì mà cũng lăm lăm chực quan bắt, quan giam, quan trừng-trị, miễn được trông thấy người ta khổ sở, ấy là mình sung-sướng bả-lê, nhân cái thói hay kiện của dân mình cũng kỳ-khôi thật!

Bởi dân mình hay kiện như thế, mà xã-hội mình mới sinh ra có những hạng người kiếm ăn về nghề kiện: thường thấy tỉnh nào tỉnh nấy nhan-nhản ra những người du-thủ du thực, một nghề gì không có, một việc gì không làm mà cũng lên xe xuống ngựa, cũng ăn trắng mặc trơn, cũng huy hoắc kẻ trên trăm bạc chục; kẻ thì tập dập những bọn hương ngu, mà giục bị xui nguyên, ra lay đặt cạm; kẻ thì lui lới những nơi quyền-quí, mà ra đưa vào đón, giở ngón săn mồi; kẻ thì làm đơn mướn, khai tờ thuê, dắt ngòi bút làm cái búa hỗ-hầu; kẻ thì bao thợ thầy, lãnh công việc, mượn nhà-môn làm cái chợ phát tài; đục nước thì béo cò, con kiện càng nhiều, thì thầy dùi càng bở.

Song, cái không phải tự những hạng người ấy, mà tự cái thói dân mình hay kiện kia. Phàm vật gì cũng vậy, có kẻ cầu thì mới có kẻ cung; nếu số con kiện một ngày một giảm dần thì những kẻ kiếm ăn về nghề kiện sinh-ly tất ngày một tiêu-điều, tự nhiên phải xoay ra nghề khác.

Những người hay kiện nên tỉnh tâm mà nghĩ kỹ: khi đâu có khí rồm thế? thù đâu có thù ngang thế? của mồ hôi nước mắt đại gì mà cam tâm phủng hiến cho kẻ khác ngồi mát ăn bát vàng? Cái thói ky-khích ấy có sửa đổi đi được mau mau, thì sinh-kế trong dân mới hòng sung-túc được dần dần, phong-tục trong dân mới hòng thuần hậu được dần dần, những việc trị sinh khai trí mới hòng chỉnh-đốn được dần dần mà có ngày tiến-hóa được.

T.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 2 Décembre 1925

Cái thường-trình tài-chánh của M. Loucheur

Báo *Matin* nói trong thường-trình tài-chánh của M. Loucheur định tăng giấy bạc lên 75 tỏ triệu, trong số ấy 6.000 triệu dùng để trả tiền cho sở chi-thu được quốc-trái, và để chi cái trái-khoản đến hạn tháng décembre nầy, còn thì để chi cho nhà Pháp-quốc ngân-hàng để tiền mà giúp đỡ cho công thương. Số giấy bạc tăng lên ấy, có tiền thu được thuế mới bù vào. Thuế mới ấy là tăng thuế về lợi-tức, tăng thuế ngoại-ngạch như thuế rượu và thuốc lá.

Báo *Journal* nói M. Loucheur có tuyên bố rằng khi nào có điều đình xong về các trái khoản, thì ngài mới tính đến việc mộ thái ở ngoại quốc để bồi-phụ các giá tiền franc.

Báo *Ouvre* nói cái chương-trình của M. Loucheur có ý làm lại cho những nhà có trái phiếu liên-danh và cũng xét đến sự công bình lệch của các khoản thuế thổ-quê, đối với các khoản thuế thành-thị.

Hội-đồng bình-vực Đông minh

Tuần lễ sau, hội-đồng bình-vực Đông minh sẽ bắt đầu giải tán. Kể từ ngày 15 Janvier nầy, thì chức vụ của hội-đồng sẽ thuộc về hội Vạn-quốc.

Việc ở Syrie

M. de Jouvenel đã đáp tàu ở Caire để đi Beyrouth. Trước khi đi, ông có phản-kháng các khoản của hội-đồng coi về việc đất Syrie và đất Palestine thỉnh-cầu rằng nước Pháp đừng nhận ủy-quyền quản-trị đất Syrie nữa.

Việc nước Bỉ với nước Hy-lạp

Báo *Morning Post* tiếp được tin ở Athènes rằng nước Hy-lạp phải nộp thứ khoản tiền phạt là 10 triệu *levas* về tội không trình mọi việc với hội Vạn-quốc mà tự tiện xâm phạm vào địa-hạt nước Bỉ và phải nộp một số bồi-thường là 20 triệu *levas* cho nước Bỉ.

Việc chánh-trị nước Tây ban nha

Ở Madrid có tin rằng nay mai tên nội-các sẽ bị đổ, vì đại đa số hội-giả phản-kháng việc để M. Primo de Rivera giữ chức thống quyền quốc vụ.

Việc nước Pháp-luật tân

Hội-đồng coi việc mưu sự độc lập muốn thanh giảm phi khoản, sẽ bàn bãi sẽ cổ-võ ở Manille, vì hiện đã có đặt một sở ở Washington rồi.

Một số ít phái-khách việc cử một phái bộ tạm-thời đến Washington để điều-đình sự độc lập, vì có ý muốn cử một phái bộ vĩnh viễn sẽ lưu lại Washington cho đến khi thành công mới về.

Trần bộ ở các tỉnh Bud dio-vi, và bắc Minda au bị dịch tễ, chánh-phủ đã cử các ông thú-y đến tìm cách cấp cứu.

Việc nước Nhật-bản

Người Nhật nói rằng ngày hôm nay tại Moscou sẽ ký bản giao-ước về thương-mại dầu ở bắc bộ đảo Sakhaline. Bản giao ước về các mỏ than còn làm lại, sau mới sẽ ký.

Ngày hôm qua, đảng thứ dân nước Nhật sẽ họp kỳ hội-nghị thứ nhất, có 35 bộ chấp đại-biểu đến họp.

Người Nhật nói có lẽ nước Pháp sẽ sớm nhận các giấy chứng chỉ hàng-hải do chánh phủ Nhật bản cấp, như vậy thì tiện việc thông thương sẽ hai nước Pháp Nhật.

Việc nước Xiêm-la

Xiêm-hoàng mới có chỉ-dụ lập một thượng hội đồng, có những hoàng-thân sau này: Chamranti, Nagorswarage, Narisara, Damrong, Chandaburi.

Việc ở Ủc-đại-lị-á

Việc thầy thủ đình công đã kết liễu. Hoạch-ha công lại thuận những khoản thiệt hơn những khoản của các chủ tàu ngoại ở trong độ tháng septembre. Bọn ấy cam đoan trở lại làm việc ngay. Số tổn thiệt của các công-ty hàng hải cộng hơn hai triệu livres sterling; phải hai tháng nữa, việc hàng hải mới lại phục được như cũ. *(Indopacifi)*

Tòa nội-các tại hai nghị-viện

Tòa nội-các đã tuyên đọc chương-trình tại hai nghị-viện.

Tự-quản nước Nam tại Pháp

Quan tổng thống Doumergue đã tiếp kiến tự quản nước Nam.

Việc nước Ý

Phòng kháng cáo tại tòa Phúc-thẩm xét việc Matteotti quyết-nghị giao MM Damini, Volpi, Viola, Peverone và Malacria cho tòa án Đại hình xử. Còn những người khác như MM. Cesare, Rossi, Marinelli và Filipelli được tha. *(Havas)*

MỘT CÁI KHÍ CẦU KHỔNG LỒ

Xưởng khí cầu Friedrichshafen nước Đức đương dự bị để chế một cái khí-cầu rất lớn, không những là để nay mai đi thám-hiểm Bắc-cực, mà cũng lại để đặt đường giao-thông từ Âu-châu đến Hoa-kỳ qua Tây-bá-lợi-á, và Nhật-bản.

Các báo Đức nói là nhà thám hiểm Nansen đã ưng việc ấy. Khí cầu ấy mất độ 7 triệu marks. Trong số 7 triệu ấy, nay mai nhân dịp kỷ-niệm năm thứ 25 về việc chế cái khí cầu Zeppelin thứ nhất, mở cuộc lạc quyên có thể trù được 4 tr.ệu.

Cứ như hòa ước Versailles thì nước Đức không được phép đóng khí-cầu, đã lại cũng là một sự khó khăn trong việc này. Song xin phép riêng hội-đồng các quan đại-sứ cũng có thể được, mà có lẽ nhà thám-hiểm Nansen, và các hội ngoại quốc cũng tán thành cho.

Khí-cầu này tích-lượng được độ 150.000 mètres cubes, đo được 245 mètres, và chở được độ 55 tấn.

KHẢO SÁT VỀ NHẬT THỰC

Ngày 14 janvier nầy, ở Sumatra sẽ trông thấy nhật-thực. Bộ hải quân Hoa-kỳ sẽ cử các quan trong thiên-văn đài của hải-quân ở Washington đến đấy khảo sát mọi việc. Các đại-biểu ấy khởi-hành ở San-francisco từ ngày 1er Sep'embre để dự bị việc khảo sát và thí-nghiệm. Hiện đã chở ba tấn khí-dụng đến nơi. Các đại-biểu không những khảo-sát, lại còn chụp ảnh và thí-nghiệm bằng vô-tuyến-điện nữa.

Việc Trung-hoa

Tin Bắc kinh. — Quân trung-thành vô chánh-phủ Phụng-thiên lại khai chiến-công đánh quân phản-nghịch của Quách sùng Linh ở xung Lý cô-xam. Chấp chính-phủ thì tan nát. Các quan thượng-thư tự-chức, các viên chức tại các bộ đều bỏ chức.

Báo của quốc dân-đảng trước đây bị Trương-tác-Lâm bắt, lại mới xuất bản ở Bắc kinh.

Tin Hương-cảng. — Cứ như tin ở Quảng-châu gởi đến, sẽ bãi-quyền có cố hồn cái phiếu thuyền, do Seminoff chỉ huy đến đánh đảo Hải-nam. Hiện nay Seminoff không thể cầm quân được nên có cử Chan-chak vẫn người Hải nam, chủ-trương việc ấy. Để cổ hai tiêu đội để dự vào cuộc chiến-tranh ấy, còn như quân định do hồi nào lên bộ thì chưa rõ.

(Indopacifi)

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Nguyên làng tôi có một người học-trò đến xin nhận thực khai-sinh vì khi đẻ bỏ mẹ quên không vào sổ, nên không lấy gì làm bằng cớ mà tra cho thực tuổi. Vậy thì bây giờ tôi cứ y như lời người đẻ khai và mấy người kỳ dịch mà nhận thực có được không?

LỜI ĐÁP. — Nếu khi nước lọt trẻ ấy đẻ, trong làng đã có sổ khai sinh rồi mà người nhà quên không khai thì bây giờ không nhận thực được. Người đứng khai lại phải kèu với quan Công-sứ tỉnh, quan Công-sứ giao cho tòa án xét định thực thì tòa án sẽ cho phép thì bộ biên vào sổ sinh.

Nếu khi người ấy đẻ trong làng chưa có sổ, thì bây giờ ông cứ chiếu theo ba người làm chứng ký tên trong giấy khai mà nhận thực được.

Ph. b L.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 21 độ
15 giờ 24 độ

Giá thóc gạo:

Gạo hạng nhất, một tạ	10 $ 10
nhì,	9 30
ba,	8 50
Thóc hạng nhất,	5 50
Bắp ngô	6 50

Giá hạc. Kể từ ngày 4 Décembre 1925, giá hạc ở kho Nhà-nước định là 14 f. 80.

Thị giá quốc trái. — Ngày 2 Décembre 1925: 45 40. — 66,00. — 43 00. — 42.00. — 66,00.

Quan Toàn-quyền Varenne sắp tới nơi. — Phủ Toàn quyền vừa tiếp được điện-tín sau này:

« Quan Toàn-quyền Alexandre Varenne sau khi đã đi thăm tỉnh Biên-hòa và Thủ-dầu-một thì ngài đã biệt Saigon ngày thứ bảy. Quan Toàn-quyền tới Dalat sáng chủ-nhật, ngài ở đó cả ngày hôm ấy với quan Khâm-sứ Pasquier. Ngài có dừng lại ở Nha-trang, Qui-nhơn và Tourane, rồi đến Huế ngày hôm qua 3 décembre. Sau khi tiếp các quan các tòa các sở thì ngài dự tiệc tại phủ Khâm-sứ. Bữa tiệc đó có mời cả các quan Thượng-thư và quan Phụ chính Thân thần Tôn-thất-Hân. Buổi chiều quan Toàn-quyền có vào đại-nội viếng chào từ-cung đức Khải-định Hoàng-đế và thay mặt Chính-phủ Pháp chia buồn cùng Lưỡng Tôn-cung. Ngài có thăm qua thành-phố và thăm hội Đô-thành hiếu cổ xã. Sáng thứ sáu ngài đã ở Huế khởi hành, có dừng lại ở Đồng-hới, chiều hôm nay tới Vinh và chiều mai thì tới Hanoi. »

Lúc bản-báo sắp ấn-hành lại được tin rằng quyền xe lửa riêng của quan Toàn-quyền đến mai sẽ tới ga Hanoi vào lúc 4 giờ 40, chứ không phải 4 giờ 30 như tin đã đăng trước.

Việc ông Phan-bội-Châu. — Hội-« Trung-ký Tương tế » xin bà cáo cho mọi người trong hội biết rằng: Hôm chủ-nhật 29 novembre vừa rồi ban trị sự có gửi lên quan Toàn-quyền Varenne một bức điện-tín xin ngài ha cố đến ông Phan-bội-Châu là người Trung-ký đang phải nạn.

Bữa chiều hôm (30 novembre 1925) hội đã tiếp được điện-tín quan Toàn-quyền ở Đalat trả lời đại ý rằng ngài đã tuyên bố cho các luật-sư cãi cho ông Phan-bội-Châu rằng khi tới Hanoi ngài sẽ thân hành xét hỏ sơ việc ấy ngay và ngài mong rằng việc ấy sau khi xét lại có thể làm cho ngài lấy cách khoan dung mà đối lại tấm lòng tin mến của dân Annam tỏ với ngài từ khi ngài tới Đông-dương đến giờ.

Xin kính cáo để các bạn đọc báo biết rằng theo như giấy hồi mua của các ngài những bài báo thuật về « Việc *Phan bội-Châu* tại *Bội đồng đế hình* » bản báo đang in thành một tập riêng giấy tốt chữ đọc rõ, dày 32 trang, khổ rộng bằng khổ giấy « Học báo » Hôm nào in xong sẽ bá cáo để công chúng rõ.

Mua buôn và mua lẻ hỏi tại bản quán.

Tòa Thượng thẩm. — Sáng hôm qua, tòa Thượng-thẩm đã xử những việc sau này:

Đánh người thành tật. — Một đêm nhà người lý-trưởng là anh ruột Ngô-văn-Quang bị một bọn cướp vào ăn cướp, song không nhận mặt được đứa nào cả, mà ông cứ nghi cho Tổng-v-Nhà là người làng (do có tiếng xấu) đi cướp về mở, bắt giải trình Quan huyện lấy cung và xét không có chứng cớ gì mới cho về. Khi ở huyện về Ngô-v Quang lấy làm tức vừa đi vừa đánh đập, tra tấn mãi người ấy đến nỗi (ấy tay. Tòa Nam án tỉnh Nam định phạt Ng-v Quang một năm tù và bắt phải bồi 50 đồng cho người bị đánh, tòa Thượng-thẩm giảm tội tù xuống 6 tháng và y tiền bồi thường.

Bán ruộng hai lần. — Ng-v Gi có mấy sào ruộng hiện trước đã làm văn tự cố cho một người chưa lo được tiền chuộc, sau lại viết văn tự đoạn mại cho một người khác. Thế là có mấy sào ruộng bán cho hai chủ. Tòa nam án tỉnh Nam-định phạt Ng-v Gi 6 tháng tù và 10 đồng, tòa Thượng-thẩm y án.

Đánh chết người. — Tô-Hòa, Võ-Thắng là tuần-đinh, đương đêm đi tuần ở đồng làng bắt gặp Nguyễn-Tỷ đương cắt trộm lúa cùng nhau vào giấy đuổi bắt đánh mũ, Ng-Tỷ bị nhiều thương tích rằng đến hôm sau thì chết, mà xét ra chết là vì bị đánh phải nhiều thương vào chỗ phạm. Tòa nam án tỉnh Thái-bình phạt Tô-Hòa, và Võ-Thiêng mỗi tên 5 năm tội đồ. Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho 2 tên ấy mỗi tên xuống 3 năm tù, và bắt phải liên-đới với nhau bồi 20 đồng cho nhà có người bị đánh chết.

Ăn cướp. — Đoàn-đình-Trương (tuần-giáo), Ng-văn-Tiêu tức Cang, Đỗ-v-Cầu, Ng-Hinh bị thua ăn cướp nhà một người làng phải bắn tỉnh Nam-định phạt 3 năm tù và Phạm-như-Tuiên phải phạt 3 năm tù án treo vì đã có tuổi. Tòa Thượng-thẩm xét không đủ chứng cớ tha cho cả.

Bắt lộ và biển lận. — Một người làm bá tòng là Ng-thị-Tỏ, ở làng Tiên-hòa, huyện Vụ-bản, có một người con đi lính ở Pháp chẳng may bị bệnh

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

chết. Quan Binh-bộ thượng-thư bên Pháp có cấp tiền tử tuất cho. Khi có giấy sức cho người dân bà ấy lên khu bạc tỉnh Hnh số tiền tử tuất thì Vũ-v-Lai là lý-trưởng và Vũ-khắc-Trí là chánh hương-hội dẫn lên để thị thực. Trước khi đi thì đã bắt biện tiền lộ phí. Đến lúc người dân bà ấy lĩnh được tiền tử tuất đem ra cửa kho bạc thì lý-trưởng và chánh hương hội bảo đưa đấm lại xem có đủ không, nhưng khi người dân bà ấy đưa thì giữ ngay lấy đòi không trả nữa. Tòa Nam-định hạch Vũ-văn-Lai 1 năm tù và Vũ khắc Trí 6 tháng tù và bắt phải phải 1 đồi với nhau bồi 125 đồng cho bà Nguyễn-Đơn. Tòa Thượng-thẩm hoãn đến 24 tháng này để đòi tờ bẩm của quan Dự-thẩm Nam-định về xét, vì không thấy ở hồ sơ.

Trốn thuế. — Lã Vũ-văn-Phiên không chịu nộp thuế ruộng và thuế ngoại phụ cho lý-trưởng. Đến hôm đăng trưng, lý trưởng phải tha thải lấy tiền phụ vào cho đủ số thuế. Tòa Nam án tỉnh Sơn-tây phạt Vũ-v-Paiên 8 ngày tù và 32 xu tiền phạt, Vũ-văn-Nhu 8 ngày tù và 78 xu, Vũ-văn-Mẫu 8 ngày và 22 xu nhưng cho miễn Vũ-văn-Phiên được hưởng án treo, vì là lúa Tòa Thượng thẩm y án.

Đánh lý trưởng và mật-thám — Ng-văn-Mão bị án phạt 3 tháng tù, có giấy sức bắt thi hành án ấy, nhưng sức lần lút mãi. Sau quan răn sai một người mật thám trích cử lý trưởng về bắt thì Ng-v-Nhu là bố tên ấy cùng Ng-v-Thụy và Ng-v-Cối là người nhà chống cự không cho bắt, để cho con trốn thoát rồi vu vạ đến phá đồ đạc bắt người mật thám và lý trưởng đánh và trói lại. Tòa Nam án tỉnh Nam-định phạt Ng-văn-Nhạc 10 ngày tù và hai tên kia mỗi tên 6 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Cải chính. — Việc ăn cắp xe bò của hiệu Thuận-an thì tòa Thượng-thẩm chỉ y án phạt tên Lê-văn-Quán 6 tháng tù thôi và tha cho Cao-văn-Quy vì xét không hết căn gian nưa nhẩm phải. Phiên tòa hôm trước ba vừa rồi đã nhầm tòa y án phạt Cao-văn-Quy nay cải chính lại cho đúng.

Hãng tầu thủy SAUVAGE có lời bá-cáo để các qui-khách biết rằng về vụ nước cạn, giờ tầu chạy đường Tuyên Quang, Chợ Bờ lại bắt đầu từ thứ hai 30 Novembre 1925.

Rạp FAMILY CINÉMA
(*Phố hàng Buồm*)
LE ROI DU CIRQUE
Tiểu-thuyết mười hai hồi rất là lý-thú
Có lắm trò xiếc rất là hay!!!

Quan Đốc-tờ Bi-cô-man
Y-khoa tiến-sĩ
Chữa các chứng bệnh đau ông, đau bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh nội thương, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ con.
Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Gio, số nhà 33, Hanoi, ống nói 314.
Quan Đốc-tờ có cả nhà cho người đẻ, người ốm đến nằm, ai cần lại hỏi. 2062

Dân Mường trầy Hội-chợ. — Nhân dịp Hội-chợ mấy dân Mường, Mán ở Lai-châu, Sơn-la, Lao-kay năm nay nhà nước có cho về Hanoi xem. Số người về là ba chục, chắc là những mặt kỳ hào các vùng ấy, giao cho một người Mường đâu anh tên là M. Déovan Ân trông nom trong khi đi chơi Hội-chợ cùng là các công sở, các nơi danh thắng trong thành-phố. Họ về Hanoi đã được mấy hôm nay, lần lượt đã đi dạo cảnh Hội-chợ, đi xem nhà máy Đèn, sở vô tuyến điện dưới vọng, trại Bách-thú. Mỗi khi đi đâu, đã có xe ô-tô nhà nước, và mấy viên chức sở Mật-thám phủ Thống-sứ hướng đạo. Buổi chiều hôm qua lên xem vườn Bách-thú người ngồi chật đến hơn xe ô-tô.

Ngạch quan lại. — M. Lê-Trứ tri-phủ hạng nhì, thưởng tứ Hưng-yên, nay kiêm chức thẩm phán dự khuyết tại tòa án đệ nhị cấp tỉnh lỵ thay M. Bùi-thiện-Cơ đổi đi nơi khác.

Xin một lít nước. — Các đường lối đi ở trong trường Hội-chợ vì trời khô khan mà độ rầy bụi bậm nhiều quá, nhất là buổi chiều lắm người đi lại thì bụi bay lên làm mất cả quần áo đẹp, làm phai mất cả những cái mà đồ hây bày. Điều đó, có lẽ các ngài trong Hội-đồng Hội-chợ chưa nghĩ tới. Ta chắc rằng cứ nhắc lại điều đó thì Hội-đồng Hội-chợ tự khắc biết cho một cái xe bò một ngày lượt tưới trong các lối đi cho bà con nhờ.

BÁN RẺ
Nhà Demange, 46, phố Ngô-trạm, Hà-nội có nhiều bi-tôi dân-dụng, đan-bà, trẻ con, bỏ ra bán hạ giá, nhiều đồi tốt lắm, xin mời quí-khách chiếu-cố. Qui-khách nào đến trước chắc cũng chọn được nhiều đồ vừa ý.

TRUNG-HIẾU THẦN-TIÊN
Dịch tiểu-thuyết Tàu, toàn bộ 7 quyển đã đóng góp làm một, dày 248 trang
Giá 2 $ 50 tiền gửi 0 $ 20
bán ở các hàng sách và nhà
Soạn-giả 98 hàng Bông, Hanoi

AU CINEMA TONKINOIS
13, Phố Hàng Quạt, Hanoi
Từ ngày thứ ba 1er đến ngày thứ ba 13 Décembre 1925
Một phim mỹ-thuật lớn nhất của Pháp
Chưa làm nhiều hồi
LA MAISON DU MYSTÈRE
là một phim hay nhất của Monjoukine đến rất giỏi
Lời dẫn quan trọng
Phim này diễn làm hai lần thì hết
CHƯƠNG TRÌNH THỨ NHẤT
Từ ngày thứ ba 1er đến ngày thứ hai 7 Décembre 1925
Hồi thứ nhất: L'ami-Félon
Hồi thứ nhì: Le secret de Letang.
Hồi thứ ba: L'ambition au service de la haine.
Hồi thứ tư: L'impitoyable verdict.
Hồi thứ năm: Le pont vivant.
CHƯƠNG TRÌNH THỨ HAI
Từ ngày thứ ba 8 đến ngày thứ hai 14 Décembre 1925
Hồi thứ sáu: La voix du sang.
Hồi thứ bảy: Les caprices du destin.
Hồi thứ tám: Le champ clos.
Hồi thứ chín: Les engrenages de corruption.
Hồi thứ mười: Le triomphe de l'amour.
Chương trình giới hạn đúng 21 giờ sẽ hạ đèn điện cho chóng đến thời xe Pathé bắt đầu.

Thiệt mạng vì bà đỡ. — Có một người có ba người vợ đều bị hại vì tay một bà đỡ, Nguyễn do như sau này: mấy năm trước, khi vợ người ấy để lần đầu tay một người bà lắm ở phố bàng Bây đỡ cho, không hiểu tại sao mà cô ết. Hoặc giả cho là tại số mệnh chăng? Kế đến người vợ thứ nhì ở cữ cũ gọi bà đỡ ấy, rồi cũng ết về tay bà ấy nữa. Kế lại mấy bóm nay vợ thứ ba lại đến kỳ sinh-nở, người chồng chắc rằng yên chí là ba người trước chết qua xấu số tứ thì phận cho nên lại cho mời bà cũ ấy. Chẳng may cho người đàn bà này lại do tay cao nghiệt ấy, đỡ theo cách thức ngu dốt cho nên lại chết nốt. Đến khi mới được thầy thuốc tây, thì đã muộn quá rồi. Hiện nay bà đỡ ấy đã bị bắt. Cái anh chồng mà để ba vợ cùng chết về một bà cũ ấy thì cũng là anh chồng có tội mà là anh chồng tối xuẩn.

Đá bóng thi tranh giải quán-quân. — Đúng 3 giờ chiều chủ-nhật 6 décembre này, tại bãi đá bóng cột cờ, (đường-thành) sẽ mở cuộc đá bóng thi tranh giải quán-quân năm 1925-1926 (2ème série) do hai hội *Eclair* và *Edep* tranh đấu.

Mong rằng ấy hôm giời mát mẻ thì cuộc đá bóng này sẽ được vui lắm. Ta chắc rằng cứ nhắc lại điều đó thì Hội-đồng Hội-chợ chưa nghĩ tới. Ta còn nên bớt chút thì giờ mà đi xem cho đông. Lê-cá-RI

Đổi lầu cho nhau. — M.M. Nguyễn-văn-Bổng tri-huyện hạng nhì tại huyện Hải-hậu (Nam-định) và Trần-lưu-Mậu tri-huyện hạng nhì tại huyện Thủy nguyên (Kiến-an) được phép đổi lầu cho nhau.

Ngạch binh cơ. — M. Hoàng-văn-Chai, cai-cơ, quán làng Võ-lang, tổng Tiên-yên, châu Bắc-quang (Hà-giang) được thăng quyền sung suất đội binh cơ tại Hà-giang thay M. Hoàng-văn-Dao, đội-cơ mãn hạn.

HIỆU BÀO CHẾ :
CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi
Có bán đủ cả các thứ thuốc
NỘI ĐỊNH QUYỀN MỚI HÀNG
(CATALOGUE) Ở BÀY

Monsieur Albert Ronfaut
Có lời kính-cáo để người Nam và người Khách ở Bắc-kỳ biết rằng ai có việc giao-thiệp với các tòa án-án xử việc hộ, các tòa án công sứ các tỉnh, các sở trong xứ, các sở trong-trang, nói lóm lại về tất cả các việc giao-thiệp với tòa án, và chánh-phủ ông cũng sẵn lòng giúp đỡ bảo bạn.
Bắt đầu từ ngày 15 này ông tiếp khách ở nhà ông số 48 bis, phố Borgnis Desbordes, từ 8 giờ đến 11 giờ, và từ 14 giờ đến 17 giờ.

TRUNG BẮC HỌC HIỆU
22 p. 6 Nhà-thờ

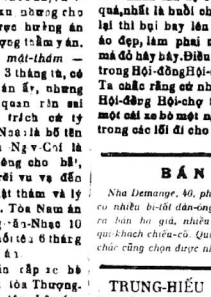
Tại *Trung-Bắc Học Hiệu* đã bắt đầu mở lớp dạy các học-sinh đi thi bằng Sơ-học Pháp-Việt, từ tối 1er décembre cũng các học-sinh đã có bằng lý rồi mà muốn thi vào các trường đệ nhị cấp.

Số học-trò lấy vào trường cũng theo như các lớp ban ngày chỉ lấy có giới hạn thôi.

Học-phí định mỗ tháng là ba đồng. Giấy xin học gửi đến *Trung-Bắc Học Hiệu*, số 22 phố Nhà-thờ (Rue Lamblot).

Lịch mới của bản quán đã xong. — Xin kính-cáo để các nhà đại công-thương cùng các tư gia trong nước b ết là lịch năm 1926 của hãng-quán đã in xong, vậy ai muốn mua buôn hay mua lẻ thì xin kíp đến bản-quán mà chọn các kiểu vẽ, kẻo chậm ra thì các kiểu vẽ đẹp người ta tranh bắt mất.

Sau đây bản-quán xin thờ ln ngày mồng một lết tân năm của làm mẫu để các ngài xet tại đã biết lịch của bản-quán rõ ràng tiện lợi hơn các thứ lịch khác là thế nào:

Các ngài ở xa, muốn mua lẻ tường nên rõ nhee mua chung cho nhẹ tiền cước thì hơn.

Ai muốn hỏi gì, xin cứ viết thư về cho ông Quản-lý nhà in bản-quán như sau này:
M. Bùi-xuân-Thiều
61-63, Rue du Coton, Hanoi

TIẾNG GỌI BẠN
Là một tập văn luân-thuyết của Dương-bá-Trác soạn
giá 0 $ 40 tiền gửi 0 $ 11

Tại hiệu BÁO CHẾ MONTÉ có bán :
CHLORATE DE POTASSE dùng làm pháo.
L'ALUN de CHROME dùng để thuộc da.
ACIDE FLUORHYDRIQUE dùng để đúc thủy tinh.
CARBONATE D'AMMONIAQUE et VANILLINE dùng cho các hàng bánh và kẹo.

Tòa án Đại hình. — Hôm nay vào hồi 4 giờ 30 chiều tòa án Đại-hình đã họp gặp thẩm lấy bốn ông bồi-thẩm về vụ án thứ tư nữa nay.

Những ông có tên sau này được trúng:

Bồi-thẩm thực-thụ: MM. Sơn-xuân-Hoan, Đỗ-văn-Điểu.

Bồi-thẩm dự-khuyết: Lê-v Thược, Nguyễn-hữu-Đắc.

Vì đá bóng mà ngã đau. — Sáng hôm qua hồi 10 giờ rưỡi, một người học trò tên là Phạm-văn Cán 14 tuổi nhà ở phố Nhà-thờ số 8, đá bóng chơi với mấy đứa trẻ khác, quả bóng đá lên mái nhà phải trèo lên tìm cả bóng may trượt chân ngã xuống bắt tỉnh nhân sự, và gãy mất cánh tay trái. Phải khiêng ngay vào nhà thương.

Cái nạn ô tô. — Chiều mồng 2 hồi 5 giờ rưỡi, cái ô tô của M. Roche là thầy thuốc thú y với một cái xe mô tô đi một người lính tây là M. d Argence đi lối ngã tư đường Đồng khánh và đường Carreau thì đụng phải nhau.

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương-thọ độ ngũ đẳng Bảo-đại bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said Ai-cập Huế.
Người khoẻ, hộ-sinh, chữa mắt sẻ các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 8 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH: Giá 5 đồng một lần
XIN GIẤY LÂM-CHỨNG: Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 22, giấy nói số 236

Tin sau cùng

Tòa nội-các mới tại nghị-viện
Ngày hôm qua hồi 16 giờ, M. Briand đã tuyên bố chương trình tại nghị-viện.
Từ đàn nghị-viện bỏ 257 phiếu đối với 227 phiếu ưng-chuẩn bản dự án tài-chính của tòa nội-các. Ngày hôm nay hồi 14 giờ nguyên-lão nghị-viện sẽ đến xét bản dự án ấy.
Việc chính trị nước Tây ban nha
Quốc vương Tây-ban-nha ấy toàn quyền cho M. Prim o de Rivera thì M Primo de Rivera để lập một tòa nội-các mới.
Việc chính trị nước Đức
Ngày mai tòa nội-các Luther sẽ từ chức. *(Iodopacif)*

VIỆC BẮC-KỲ
HAIPHONG

Hội đồng thành-phố. — Đến 15h thứ hai 7 Décembre 1925, đúng 20 giờ 45, hội-đồng thành-phố sẽ lại họp tại buồng hội đồng ở ngoài tòa Đốc lý để xét những vấn-đề của các ban tiểu hội đồng tinh hãy ý kiến. Phần nhiều việc của hội-đồng giao cho các ban kỳ vừa rồi.

Tòa án trừng-trị. — Phiên Tòa ngày thứ năm 3 Decembre 1925 xử những việc sau này:

Bùi-Đức tức Nuôi bị thưa là ăn cắp một cái giấy bạc 5 đồng của Hoàng-quang Duyệt được tòa vì thiếu chứng; Hoàng-ngọc-Bích bị thưa là ăn cắp và đánh Nguyễn-thị-Xa bị thương phải phạt 10 ngày tù và tội ăn cắp của được tha tội đánh người; Bùi-v-Tinh vay tiền công non 3 đồng và bội tín 12 đồng của Neé-văn-Đồng phải phạt 2 tháng tù và 25 quan; Trần-văn-Siển ăn cắp hàng bóa đáng giá 70 đồng của Tiêm Khách Pou-ky phải 8 tháng tù; Trần-v-Tâm tức Vũ-v-Vương, tức Vựa trốn tù phải bai tháng tù; Nguyễn-văn Lợi trốn tù và can tội ăn cắp, hai tháng tù; Trần-v-Bung du đãng 15 ngày tù; Voong-Heng *mở lớp học* tư không xin phép phải phạt 50 quan; Phạm v-Gương ăn cắp và du đãng. 40 ngày tù; Nguyễn-thị-Năm ăn cắp, 4 tháng tù; Nguyễn-v Hai ăn cắp, 1 tháng tù.

Cuộc đua ngựa. — Chủ-nhật 6 décembre lại có cuộc đua ngựa mở kỳ thứ tư, những giải và ngựa dự cuộc như sau này:

Giải Dérivation chạy 1.400 thước

Tên ngựa	Chuồng ngựa	Tuổi ngựa	Cân nặng
Papyrus	Cửa cấm	5	49 k.
Fulminator	Blanche	3	40
Fou Rire	»	3	40
Brin d'amour	Bleue	4	42
Electron	Long-Quang	5	43
Eviradnus	»	4	42

Giải Suzon chạy 1.500 thước

Estafette	Blanche	4	45
L'Eufer	»	4	52
Le Breck	J.M.D.	4	44
Fétard	Cyrnos	6	48
Verdun	Bleue	4	50
Isard	L. x. Nhân	6	53
Savoie	Y.	5	54

Giải Moulin la Mache chạy 1.400 thước

Victoire II ngựa cưỡi là MM. Benai		
Mistinguett	—	Tirebois
Eclipse	—	Laveran
Etoilée	—	Rochefis
Emporté	—	Rochepère
Polaire	—	X.

Giải Mahomet chạy 2.400 thước

Chocolat	Franco	6	54 k.
Sans souci	Ng-huy-Hợi	5	49
Frigo	Blanche	3	50
Dictateur	»	5	53
Baïonnette	»	7	65
Le Boo	A. Kam	5	43
Cher ami	J. M. D.	6	47
Picador	D. k. Long	6	60
Eclatant	Cyrnos	4	46
Coco	Cửa-cấm cũ	cohol	53
Ajax	»	6	49
Moucheron	Bleue	3	49

Những vật rơi. — Nguyễn-thị-Bé 18 tuổi, nhà An dương đi qua phố Brière de l'Isle nhặt được một cái đồng hồ đeo tay của trẻ con chơi đã đem nộp sở cẩm.

Bùi-văn-Tăng 19 tuổi làm ruộng ở Phượng Lang (Kẻ-sặt) bắt được một con chó con ở Nài đẻo đã ba ngày nay cũng đã đem nộp sở cẩm.

Mme Brandeis nhà số 50 phố Harmand trình rằng đánh rơi mất một cái đồng hồ đeo tay mạ vàng từ hồi 10 giờ sáng ngày thứ tư ở quãng đường từ phố Harmand ra tới phố Paul Bert và phố Amiral de Beaumont.

Mme Novel trình rằng mất hàng hóa của bà đi xe bỏ quên thì sáng ngày hôm qua người phu xe kéo bà đã đem lại nhà giá đã cả.

một chiếc xe đạp của ai bỏ ở phố Commerce thì lính cảnh sát đã cho đắt về để ở sở cẩm.

SC 341
THỦY-HỬ
NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Trần thiết vâng mệnh ra đi. Cách hai ba hôm sau, bỗng thấy *Dương-lâm* và *Thạch-dũng* đã trốn về được, thuật chuyện *Sử văn-cung* ở *Tăng-đầu thị* nói nhiều câu càn dỡ, quyết thế nào cũng tiễu trừ được đảng *Lương sơn bạc* mới nghe.

Tống giang ngạc nhiên, muốn khởi binh đi đánh ngay. *Ngô dụng* vội-vàng can rằng :

— Hãy đợi *Thời-thiên* về báo xem sao, bấy giờ sẽ đi, cũng chưa lấy chi làm chậm.

Tống-giang cầm sau tim ruột, chỉ muốn báo thù, chẳng một lúc nào ngồi yên cho được, lại sai *Đái-tôn* đi dò-la xem sao, rồi phải tức khắc về báo.

Cách vài hôm sau, đã thấy *Đái tôn* trở về báo tin rằng :

— *Tăng-đầu thị* muốn báo thù cho thành *Lăng châu*, đang sửa-soạn khởi binh. Hễn nay trong chợ *Tăng-đầu* đã lập một đại-trại. Trung-quân-trướng thì đóng ở trong chùa *Pháp-hoa*, có cắm hàng mấy trăm dặm, không còn lối rào mà tiến binh cho được.

Ngày hôm sau, *Thời thiên* về trại báo tin rằng :

— Tôi vào tận trong chợ *Tăng-đầu* xem xét tình-hình thì hiện nay chúng đã lập thành năm trại. Phía trước chợ có ba ngàn quân đóng. Trong tổng trại thì có giáo-sư *Sử văn-cung* coi giữ; bảo-trại có *Tăng-đô* và phó giáo-sư *Tô định*; nam-trại thì người coi thứ hai là *Tăng mật*; tây-trại thì người coi thứ ba là *Tăng sách*; đông trại thì người coi thứ tư là *Tăng-khôi*; còn trung-trại thì người coi thứ năm là *Tăng thăng* cùng thân-phụ hắn là *Tăng lộng* coi giữ. Tên *Úc bảo-tử* ở *Thanh-châu* kia, mình dài vai rộng, biệt hiệu là *Hắm-đạo-thần* cướp được những cỗ ngựa của ta, đều đem về nuôi tại trong chùa *Pháp-hoa* đó.

Ngô-dụng nghe nói, liền đại-hội các tướng để bàng thương-nghị. *Ngô-dụng* nói :

— Chúng đã lập thành năm trại, vậy ta nên sai năm đạo quân-mã, chia làm năm đường, đi cùng kéo đến đánh.

Lư-tuấn-nghĩa bèn đứng dậy thưa rằng :

— *Lư-tuấn-nghĩa* nhờ cái ơn các ngài cứu-mệnh, đem lên trên núi, bấy lâu vẫn chưa báo đáp được chút gì, ngày nay xin gia sức vâng theo hiệu-lệnh, chẳng hay tôn-ý thế nào ?

Tống-giang ngảnh lại hỏi *Ngô-dụng* rằng :

— Viên-ngoại nay muốn đi đánh, chẳng biết có nên để làm tiên-phong hay không ?

Ngô dụng nói :

— Viên-ngoại mới đến sơn-trại ta, chưa từng trải việc chiến-trận. Đường nài gập gềnh, cười ngựa khó khăn, không nên để làm tiên-bộ tiêu-phong, chi nhờ viên-ngoại đem một toán quân đi mai-phục tại *Bình-xuyên*, đợi nghe hiệu-súng ở đạo trung-quân thì kéo đến tiếp-ứng.

Tống-giang mừng-rỡ, bảo *Lư viên ngoại* đi ngay *Yên thanh* đem năm trăm bộ-quân sang con đường nhỏ ở *Bình-xuyên* để mai phục và đợi nghe hiệu-lệnh.

Tống-giang lại điển-khiển năm đạo-quân mã nữa :

Mã-quân đầu-lĩnh là *Tích-lịch-hỏa Tần-minh*, *Tiểu lý-quảng Hoa-vinh* cùng phó-tướng là *Mã-lân*, *Đặng-phi* đem ba ngàn quân đến đánh *Tăng-đầu-thị* chính nam đại-trại.

Bộ-quân đầu-lĩnh là *Hoa-hòa-thượng Lỗ-trí-thâm*, *Hành-giả Võ-tòng* cùng phó-tướng là *Khổng-minh*, *Khổng-lượng* đem ba ngàn quân đến đánh *Tăng đầu thị* chính đông đại trại.

Mã-quân đầu-lĩnh là *Thanh-diện-thú Dương chí*, *Cẩu-văn long Sử-tiến* cùng phó-tướng là *Dương xuân*, *Trần-đại* đem ba ngàn quân đến đánh *Tăng-đầu-thị* chính bắc đại trại.

Bộ quân đầu-lĩnh là *Mỹ-nhiêm-công Chu đồng*, *Sáp-chi-hổ Lôi-hoành* cùng phó-tướng là *Châu-uyên*, *Châu-nhuận* đem hai ngàn quân đến đánh *Tăng-đầu thị* chính tây đại-trại.

Chủ-soái *Tống-giang*, quân-sư là *Ngô dụng* và *Công-tôn-thắng* cùng các viên tây-hành phó-tướng là *Lê-phương*, *Quách-thịnh*, *Giải-chấn*, *Giả bảo*, *Bát-tôn* và *Thời thiên* đem năm ngàn quân đến đánh *Tăng-đầu-thị* chính trung tổng-trại.

Bộ quân đầu-lĩnh là *Hắc-toàn-phong Lý qui*, *Bỗ thế-ma-vương Phan-thụy* cùng phó tướng là *Đặng-sung*, *Lý-cổn* đem năm ngàn mã-quân và bộ quân đi làm hậu-tập, Còn các vị đầu lĩnh khác thì ở nhà coi giữ sơn-trại.

Lại nói chuyện thám-tử trong chợ *Tăng đầu* đã được tin *Lương-sơn-bạc* cử binh, liền về phi báo với *Tăng* trưởng quan. *Tăng* trưởng-quan mời giáo-sư *Sử văn-cung* và *Tô định* đến hợp để thương nghị về quân tình trọng sự.

Sử văn-cung nói :

— Hễ khi quân-mã *Lương sơn-bạc* kéo đến thì ta phải đóng rất nhiều hầm hố, mới có thể lừa bắt được sở-binh mãnh-tướng của họ. Muốn phá hoại giặc có kia, chỉ dùng kế ấy mới là thượng-sách.

Tăng trưởng quan liền sai bọn trang khách đem các đồ thuốc cuốc đi vào trong làng, đào mấy mươi chỗ hầm-hố, mặt trên phủ một lượt đất nỏi, rồi chia quân mai-phục bốn bên chỉ đợi cho quân giặc tiến đến thì đổ ra mà bắt.

Chúng lại đào thêm mấy mươi chỗ hầm hố ở con đường phía bắc *Tăng-đầu-thị* Không ngờ khi quân mã *Tống-giang* kéo đến thì *Ngô-dụng* lại sai *Thời thiên* đi đò la tin tức một lần nữa xem sao.

Cách vài hôm sau, *Thời-thiên* trở về báo rằng :

— Phía nam trại và bắc-trại ở *Tăng-đầu-thị* có đào hầm hố không biết bao nhiêu mà kể, chỉ đợi quân ta kéo đến để lừa bắt.

Ngô-dụng nghe nói, liền cả cười mà rằng :

— Kế ấy thì có lợi gì !

Nói xong, truyền lệnh cho các quân cứ tiến đến gần *Tăng-đầu-thị*. Bấy giờ vào hồi giờ Ngọ, tiền-đội trông thấy có một người cưỡi ngựa đi đến.

Tiếng nhạc ngựa loong coong. Người ấy đầu đội khăn xanh, mình mặc áo trắng, tay cầm đoản sang.

Tiền-đội thấy vậy, đã toan đuổi đánh. *Ngô-dụng* ngăn không cho đuổi, rồi truyền lệnh cho quân-mã hạ-trại ngay ở đấy, bốn mặt đào hào và cắm chông một cách rất cẩn thận. Lại truyền lệnh cho cả năm đạo quân mã kéo đến chỗ nhau mỗi đàng hạ trại một chỗ.

Quân đáng trong ba ngày mà *Tăng-đầu thị* không thấy có một người nào ra đánh. *Ngô-dụng* lại sai *Thời thiên* giả làm người phụ lý Liêu-quân lên vào trong *Tăng-đầu-thị* để dò xem tại sao làm sao mà không thấy ra đánh. Lại ghi nhớ lấy những chỗ có đào hầm hố, cành trại độ bao xa và có thấy có mấy chỗ.

Thời-thiên đi trong một ngày, đã biết tình hình và ghi nhớ những điều hiểm, về báo với quân sư *Ngô-dụng*. Ngày hôm sau, *Ngô-dụng* truyền lệnh cho tiền-đội bộ quân đều đem các đồ thuộc cuốc chia làm hai toán, lại sửa soạn sẵn hơn một trăm cỗ xe chất đầy lau sậy và cỏ khô để ở trung-quân.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

... Sans approfondir des questions qui ne touchent qu'indirectement au sujet de ce livre, nous disons simplement ceci : il eût été beau que monseigneur Bienvenu n'eût pas été royaliste et que son regard ne se fût pas détourné un seul instant de cette contemplation sereine où l'on voit rayonner distinctement, au-dessus du va et-vient orageux des choses humaines, ces trois pures lumières, la Vérité, la Justice, la Charité.

Tout en convenant que ce n'était point pour une fonction politique que Dieu avait créé monseigneur Bienvenu, nous eussions compris et admiré la protestation au nom du droit et de la liberté, l'opposition fière, la résistance périlleuse et juste à Napoléon tout puissant. Mais ce qui nous plaît vis à-vis de ceux qui montent nous plaît moins vis-à vis de ceux qui tombent. Nous n'aimons le combat que tant qu'il y a danger ; et, dans tous les cas, les combattants de la première heure ont seuls le droit d'être les exterminateurs de la dernière. Qui n'a pas été accusateur opiniâtre pendant la prospérité doit se taire devant l'écroulement. Le dénonciateur du succès est le seul légitime justicier de la chute. Quant à nous, lorsque la Providence s'en mêle et frappe, nous la laissons faire, 1812 commence à nous désarmer. En 1813, la lâche rupture de silence de ce corps législatif taciturne enhardi par les catastrophes n'avait que de quoi indigner, et c'était un tort d'applaudir ; en 1814, devant ces maréchaux trahissant, devant ce sénat passant d'une fange à l'autre, insultant après avoir divinisé, devant cette idolâtrie lâchant pied et crachant sur l'idole, c'était un devoir de détourner la tête ; en 1815, comme les suprêmes désastres étaient dans l'air, comme la France avait le frisson de leur approche sinistre, comme on pouvait vaguement distinguer Waterloo ouvert devant Napoléon, la douloureuse acclamation de l'armée et du peuple au condamné du destin n'avait rien de risible, et, toute réserve faite sur le despote, un cœur comme l'évêque de Digne n'eût peut être pas dû méconnaître ce qu'avait d'auguste et de touchant, au bord de l'abîme, l'étroit embrassement d'une grande nation et d'un grand homme.

A cela près, il était et il fut, en toute chose, juste, vrai, équitable, intelligent, humble et digne ; bienfaisant et bienveillant, ce qui est une autre bienfaisance. C'était un prêtre, un sage et un homme. Même, il faut le dire, dans cette opinion politique que nous venons de lui reprocher et que nous sommes disposé à juger presque sévèrement, il était tolérant et facile, peut-être plus que nous qui parlons ici. — Le portier de la maison de ville avait été placé là par l'empereur. C'était un vieux sous-officier de la vieille garde, légionnaire d'Austerlitz, bonapartiste comme l'aigle. Il échappait dans l'occasion à ce pauvre diable de ces paroles peu réfléchies que la loi d'alors qualifiait *propos séditieux*. Depuis que le profil impérial avait disparu de la légion d'honneur, il ne s'habillait jamais *dans l'ordonnance*, comme il disait, afin de ne pas être forcé de porter sa croix. Il avait ôté lui-même dévotement l'effigie impériale de la croix que Napoléon lui avait donnée, cela faisait un trou, qui n'avait rien voulu mettre à la place. *Plutôt mourir*, disait-il *que de porter sur mon cœur les trois crapauds!* Il raillait volontiers tout haut Louis XVIII. *Vieux goutteux à guêtres d'anglais!* disait il, *qu'il s'en aille en Prusse avec son salsifis!* Heureux de réunir dans la même imprécation les deux choses qu'il détestait le plus, la Prusse et l'Angleterre. Il en fit tant qu'il perdit sa place. Le voilà sans pain sur le pavé avec femme et enfants. L'évêque le fit venir, le gronda doucement, et le nomma suisse de la cathédrale.

M. Myriel était dans le diocèse le vrai pasteur, l'ami de tous.

En neuf ans, à force de saintes actions et de douces manières, monseigneur Bienvenu avait rempli la ville de Digne d'une sorte de vénération tendre et filiale. Sa conduite même envers Napoléon avait été acceptée et comme tacitement pardonnée par le peuple, bon troupeau faible, qui adorait son empereur, mais qui aimait son évêque.

(A suivre)

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty

(Rừng Bảo-đài, Rừng Phố-vị, Rừng Hạ-cương)

Chính sở tại Hanoi, 63, Phố hàng Bông

ĐIỆN-THOẠI SỐ 150

CỦI, THAN,

GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG, tốt có tiếng, cả cây từ 7 tấc trở lên để làm cột nhà.

RỪNG, NỨA và các thứ lâm-sản nước Nam.

Có xưởng tại Bắp-cầu, Yên-viên, Đồ-xá

Những kẻ khốn-nạn

Xã-hội tiểu-thuyết, của ông Victor Hugo

NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

... Không cần phải nói cận-kẽ về mấy điều chỉ giản-tiếp với sự-tích này mà thôi, duy có câu này, trước-giả phải nói : Giả sử Đức-cha *Bienvenu* mà không theo cái chủ-nghĩa tôn-quân chỉ coi dòng-dõi nhà *Bourbon* làm chính-thống, thì cái chân-tướng của Đức-cha lại hóa đẹp hơn ra là dường nào. Giả-sử con mắt Đức-cha đừng có nhìn ngàng nhìn dọc, chỉ điểm-đạm tĩnh tâm mà nhìn vào một nơi cực-điểm, cao hơn hết cả mọi việc thành bại, hưng vong, thịnh suy, trị loạn ở thế-gian này, mà chỉ nhìn ba cái nguồn sáng tối thanh tối khiết : Chân-lý, Công-lý, Thiện-lý, thì đức-cha thật là một bậc hoàn-toàn đạo đức.

Đã đành rằng Thiên-chúa bẩm sinh ra Đức-cha *Bienvenu* trên đời không phải là để làm quan hoặc có công-chức gì trong xã-hội, nhưng trong cái cách cử-chỉ của ông đối với kẻ cầm-quyền, giả sử khi Nã-pha-luân đại-đế, Tân-dương vừa gặp thuở rồng-mây, thanh-thế dương lẫy lừng trong bốn bể, mà Đức-cha lại vì công-lý, vì tự-do, kháng-khái mà vào phe phản-đối thì nghe nó thuận tai bao nhiêu, ai nấy chắc hẳn vỗ tay mà khen phục con người can-đảm. Nhưng cũng một cái thái-độ khách-khí, chông-cự, đối với kẻ vẫn dương hay dương lên, thì trước-giả khen rằng hay, mà đối với kẻ vận đã bĩ, đương xuống, thì trước-giả chê rằng dở. Trước-giả cũng ưa nhìn những cuộc tranh-cạnh, nhưng chỉ những khi tranh-cạnh có nguy-hiểm mà thôi. Và, dẫu thế nào mặc lòng, duy chỉ có những kẻ ra trận trước nhứt là khi trận đã thắng mới được quyền tận sát quân bại mà thôi. Ai không đại-thanh tật-hô mà tô-các kẻ tiếm-quyền khi mới được, thì khi thanh-thế nguy-đáng đã kém, phải lặng tiếng im hơi. Phản-đối ngay với người khi người vừa thắng, mới được quyền mắng-nhiếc người khi người đã bại. Như chúng tôi thì khi chúng tôi thấy lòng trời đã tỏ, ác giả đã thấy ác báo rồi, thì chúng tôi đề phó mặc trời. Dẫu chúng tôi xưa kia ghét hơn tiếm-triều, nhưng đến năm 1812 thì cơn giận đã nguôi. Kẻ đến năm 1813, bỗng thấy tòa Thiết-pháp xưa vẫn như cảm như điếc, chỉ vì vận chưa đổi thay mà hóa một dân ỉnh-ương dài cổ, thì chúng tôi khinh-bỉ muôn phần. Ai vỗ tay khi ấy thật là tiểu-nhân khí-tượng. Đến năm 1814, chúng tôi thấy những ông thống-chế phản vua, thấy tòa Nguyên-lão đổi thấy, thì người ta xong đấy, lại chửi người ta ngay đấy, khác nào một lũ dương mê-hoặc vái thần, lại hạ ngay thần xuống mà nhổ lên trên, thì chúng tôi tưởng nghĩa-vụ là nên quay mặt nhìn đi nơi khác. Năm 1815, bấy giờ hồi-vận đế-triều đã suy lắm, nhìn trên không-trung tự-hồ đã nom thấy những đại-nạn tới nơi, cả nước Pháp đã thấy rùng mình như thần bảo-ứng cho biết trước, trên con đường đại-đế ngu hình như đã thấp-thoáng thấy cảnh Hoa-tiết-lô *(Waterloo)* (1), bấy giờ quân-tướng cùng quốc-dân đau lòng mà bỏ vạn-tuế, sự ấy cũng không có chút gì là đáng chê cười. Vậy thời đế-triều chính-sự dầu có điều gì nên chỉ-nghị chăng nữa, ở đây xin không luận đến, chỉ tiếc một câu ông giám-mục thành *Digne*, là bậc khoan-dung đại-đế như thế, mà sao lại không tế nhận cái vẻ uy-nghi, cái bề đáng thương đáng kính của một bậc cái-thế anh-hùng, thời vận khiến đã kẻ bên vực thắm, thì quốc-dân lớn kia có tỏ lòng thương yêu ông chưa lớn no, ông dầu biếu đồng-tình, cũng không quá đáng.

Ngoài giả cái câu đáng trách đó, còn thì điều gì cũng nên khen ông *Myriel* là một người công-bằng, chính-trực, thành thực, khôn-ngoan, khiêm-nhường, phong-thể, có lòng từ-thiện, có bụng khoan-hòa, mà khoan-hòa cũng là một cách ở từ-thiện. Ông thật là một nhà chân-tu, một người quân-tử, một người hoàn-toàn nhân-cách. Xét ngay trong cái cảnh cử-chỉ của ông đối với đương triều, chính là cái điều trước-giả trách ông, mà sẵn-lòng trách ông một cách nghiêm-khắc, ông cũng vẫn còn có ý để-dãi, có bụng nể-nang, có lẽ cái lòng khoan-dung của ông tỉ với trước-giả phẩm-bình ở đây thì trước-giả lại là kẻ hẹp lượng. Này hãy kể một câu thí-dụ : — Tại sở ông xã bán-thị nguyên có một tên canh cửa trước là tội-tớ của hoàng-thượng, làm đội ở cơ bộ-vệ cầu, đã đi tòng-chinh sang tận *Austerlitz*, được Bắc-đẩu bội-tinh vẻ trận ấy. Đế-triều nghĩ đến công-lao ngày trước, cho nên khi được hưu-trí, lại cho làm cái chức tri-điếu đó ở chỗ tỉnh quê-nhà, người ấy tất nhiên là đinh-ninh một lòng thờ chúa, mọi nghĩa trung-thành với đế-chính. Người lính cũ đó có rót đại nói ra một vài câu, tân triều cho là loạn-ngữ. Vả từ khi có chỉ bỏ cái hình đại-đế ở trên mặt bội-tinh đi, thì người cựu-binh ấy không bao giờ bận áo theo lệ nhà quân nữa, nói rằng như thế khỏi phải đeo mề-đay kiểu mới. Còn cái bội-tinh cũ, tuân theo lệnh-chỉ mới, thì phải tháo cái mặt giữa có ảnh tiên-hoàng ra, người cựu-binh tay bèn tháo lấy cắt đi, nhưng tháo xong không có đinh mặt mới vào thay, thành ra giữa bội-tinh có cái lỗ-hổng. Người ấy nói rằng : Thà rằng ta chết còn hơn phải đeo *ba con cóc* (2) lên trên quả tim ta. Nhiều khi người ấy nói to tiếng mà nhạo-báng tân-hoàng, là *Louis XVIII* Mỉa mà gọi vua là *lão đau xương đi tàng hồn-mao! sao không đem cái đuôi của hẹ* (3) *mà sang Phổ-lỗ-sĩ đi cho rảnh!* Anh ta nói được câu ấy ta thích lắm, bởi vì có một câu chửi mà gói được cả vua nước mình với hai sự mình ghét nhứt, một là nước Anh-cát-lị, hai là nước Phổ-lỗ-sĩ. Anh ta vẹ mồm vẹ miệng quá đến nỗi mất chức canh cửa. Vợ con phen này danh nhịn đói. Ông giám-mục cho gọi người ấy đến, sẽ mắng-quở đôi câu, rồi cho làm chức canh cửa giáo-đường.

Xem như đó thì đức-cha *Bienvenu* ở trong chính-xứ thật là một vị làm mục cho người, bạn chung của thiên-hạ.

Trong chín năm trời, ông hết lòng làm việc phúc-đức, đối với ai cũng một thái-độ khoan-từ, khiến cho cả một thành *Digne*, dân-gian đem lòng kính-mến, thờ ông như thể con thờ cha mẹ vậy. Dị-chí cái cách ông khu-xử đối với hoàng-đế Nã-phá-luân, dân-tình dầu vẫn còn qui đế-chính, nhưng ai nấy cũng nể-nang ông mà không dám giận. Số là lẻ-dân khác pào dân chiến yếu-ớt, lòng thờ đại-đế vẫn sùng, mà lòng yêu ông giám-mục lại là khăng-khít.

(Còn nữa)

1. *Hoa tiết lô*, thuộc nước Tỉ lị thi *Nã phá luân đại đế* thua trận sau cùng với tướng nước Anh là Hoa linh tôn, một ngày Hoàng đế là 6 độ.
2. Bắc dẫn bội tinh ở đây vẽ Louis XVIII làm như thế.
3. *Đợi lỹ có tục đàn ông bắt tóc thành đuôi tổng lồng đàng sau hoặc làm cái đuôi giả mà đính vào sau mũ*

LỜI ĐÀN BÀ

Cách dạy trẻ con

Trẻ con lên năm lên bảy đã tiệm mở trí thức, từ đó phải nên tìm cách dạy lần cho đến lường đến chín mười, mười hai tuổi thì bảo sao cho đặng, mà phép dạy trẻ con không phải học bài học viết mà thôi, phải đem những điều thường thức chỉ về trước, lại từ theo cái tính tình hay biết ham hỏ mà dẫn dụ, đưa dắt từ-tường tới cho trí thức mở mang ra, một tuổi biết thêm một ít, ăn ra vóc, học nên người ; câu ngạn ngữ minh đã nói thế. Đành rằng : ai cũng có lòng thương con, nhưng thương mà cho chiều con quá, thành ra con hư, mà cũng chớ có nghiêm-khắc với con làm bó buộc cái trí của nó. Chúng ta phải nên nhớ rằng : đương độ tuổi trẻ của chúng ta ngày xưa, so với chang nó cả giờ cũng ngơ ngơ ngày ngày, ăn theo chay [illegible] với người kể lớn mà tập lấn lần đó chăng ; chúng ta lại suy kỹ cái buổi ấy mà trẻ con như chúng ta có có nhiều cái chưa sỏi-sành bằng chúng nó bây giờ nữa, vậy thì đủ biết đường tiến-hóa tự-nhiên của nhân-loại đã mỗi ngày mỗi mở mang rộng ra khác xưa, nên chi chúng ta chớ quản cái ấp tục để nêu khinh thường trẻ con lắm, mà thành ra ngăn-trở cái sáng-suốt sau này, lớp người mới sinh ra đây, tất phải để cho khôn ngoan hơn trước nhiều ; ấy mới có hi-vọng, lại chớ nên đem những điều đối trá ma phỉnh phờ nó hoặc hành-hạ tàn nhẫn để nó làm khuất lấp các sự thật, và trái với cái lương-tâm, rồi chúng nó triễm nhiễm ngay mà mình không biết đó thôi. Khôn lớn lên mới thấy tỏ ra sự gian tham tà tây, làm nhiều sự tội-ác, khi muốn trừ khử, thì cũng muộn lắm rồi, chi bằng nhân lúc còn bé bỏng, mà dạy cho sự hiền-lành nhân-đức, ngay thẳng để nẩu nắn cái tâm-tính lần lần, dẫu trí thức có nảy nở, cái cốt gốc đạo-đức không thể quên đi đặng. Chúng ta muốn dạy cho hẳn lành, thì ta phải làm lành trước, ta muốn rằng dạy cho hẳn sợ, tự ta cũng đã có pháp luật làm cho nó phải chừa, hà chi phải viện những điều hão-huyền, như chỉ ông hùm, ông hệ mà trên chúng nó, sau đã thành yên trí sợ ma sợ quỉ, mẹ cẳng biết sợ cha mẹ nữa, ôn lấy roi vọt mà dạy là một sự xuất kỳ bất đắc dĩ, chớ không nên dùng thường, vì trước là mất cái cảm tình yêu-mến, sau là để lết cái nhân cách của chúng nó đi, cho nên trẻ con có đứa càng đánh đập, lại càng ngu-độn, hễ đánh mắng đã quen, không còn biết cái sự liêm-sỉ là gì, bởi thế mà cách dạy con phải đem cả mình làm gương dạy nữa, chớ không phải cứ lời dạy mà thôi. Ví-dụ như : mình muốn cho con biết nghĩa vân lý, thì mình phải tôn kính kẻ trưởng thượng thương yêu anh em, ở tế với bà con họ hàng tự khắc chúng nó mỗi ngày mỗi thấy mà cảm hóa theo, nếu mình thường ngày thì cứ vận-động những cái mưu kế lừa đối người đời để tư lợi, mà bảo con thì thành-thực trung tín, ăng khó lắm thay, vì trẻ con chẳng qua tí trí thức, ít tư tưởng, chớ không phải là vật vô tri, mà không biết cảm giác, thì cảm giác về đủ thứ hay thì chẳng hay, cảm giác về điều dở thì chẳng dở, cảm giác giáo-hóa khó là tại đó, phải lấy thân gương áo trước, ngõ giáo sau, nhiên hậu mới công-hiệu được.

Đạm-phương nữ sử

NHÀ BA-CHUÔNG

[illegible] thuốc rửa xát [illegible] đau đây, đau đâu [illegible] ăn không ngon [illegible] ngủ không [illegible] gên, khó tiêu. Có thể tính ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi [illegible] thì nên dùng thuốc :

Elixir [illegible]estif

có các chất Pa[illegible]ine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1$40

Có bán tại : Nhà Ba chuông, Hanoi

DELEULE & DETOUILLON

76, Phố hàng Trống, Hanoi

CÓ BÁN :

Xe đạp và xe máy « Môtô » hiệu « TERROT » và « ALCYON »

Đồ phụ tùng các thứ xe đạp, xe mô-tô, xe ô-tô

Súng đi săn hiệu VERNEY CARRON

Xưởng chữa xe ô-tô

Xin đến hỏi giá

Nếu ai mắc phải bệnh tinh « Lậu và giang-mai » đã lâu hay mới, nặng hay nhẹ mà muốn được mau khỏi, không tốn tiền lại không hại về đường sinh dục, nên tập dùng thuốc của hiệu « Y-NGỌC-LIÊN, n° 46, Rue Principale à Bắc-ninh, vì hiệu ấy là một nhà chuyên-trị bằng thuốc bệnh tinh đã có tiếng không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen và mình tự ở nào mới gửi tới. »

Ở Bắc-kỳ có gửi hiệu Kim-đức-giang, 52, phố hàng Bồ và ở Nam hiệu Phương-nguyên chế Paul-Bert làm đại-lý bán hộ.

HÀNG MỚI SANG BÁN CHIẾU KHÁCH

Bản-hiệu bán cắt bán lẻ các thứ hàng vóc nhiều, tơ lụa, satin, sa lâu cachemire taffe, khăn mặt tơ, khăn tua len các thứ len dạ, tissus Impermiable, mũ dạ v. v...

PHAN QUẢNG-THANH

Số nhà 10, phố hàng Đào, Hanoi.

茂 MAO-SENG 盛

67, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đồng khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố

MAO-THỊNH kính cáo

Hiệu kim-hoàn 昌德

HOÀNG-QUANG-THIỆN

Bijoutier

CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF

Hanoi, 91, Rue des Changeurs, Hanoi

Nhà làm đồ vàng bạc ở giữa phố hàng Bạc, chế-hiệu có bằng tốt-nghiệp về nghề chạm chỗ tại trường Công-nghệ Hanoi. Kén toàn những thợ rất khéo, làm cẩn thận, vàng đáng tuổi. Các ngài chiếu cố lại cẩm sẽ... xin chắc được vừa ý, không phải lo ngại điều gì.

SỞ MUA VĂN-TỰ NỢ VÀ ĐÒI HỘ CÁC CÔNG-NỢ

Nhà-giấy ở số 6, Phố Hàng-Trống — Hanoi

Sở này đã trình Toà, *đã mở bảy năm nay* chuyên về việc mua văn-tự nợ và đòi hộ các công nợ ở các tỉnh. — Cũng được phép dịch các đơn từ — *lo giúp hộ các công việc* — mua bán bộ nhà cửa, đất cát vân vân...

— Ai ở các tỉnh đến Hanoi mà không biết Tòa-án hay là các sở-giấy quan Trang-sư thời cứ đến hỏi sở này, sẽ cho người đưa bộ đến tận nơi, không lấy tiền lộ-phí hay là mượn lo giúp hộ cũng được.

— Ai muốn cần hỏi điều gì thời cứ để nhà-giấy hay là viết thư sẽ xin trả lời. — (Sở này không giao cho ai thay mặt ở các tỉnh nào cả, *ông không cho ai đi đòi nợ các tỉnh*).

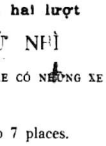
— *Phàm Sở-giấy nào được phép mở đã lâu tại Hà-thành đã là có giá-trị — có thể giúp được nhiều việc hoàn-toàn.*

VŨ HUY-THANH

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rạo phổi làm cho hay ho dật nắng thước hay rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ ! Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là :

Thuốc nước bổ huyết

MAU BỔ 1$40

Xưởng ô-tô AVIAT

Bày xe ô-tô làm hai lượt

LƯỢT THỨ NHÌ

TỪ NGÀY 5 ĐẾN NGÀY 12 DÉCEMBRE CÓ NHỮNG XE SAU NÀY :

VOISIN 18 torpédo 7 places.

TALBOT 12-14 cv torpédo 7 places.

BALLOT 2 litres carrosserie torpédo 7 places.

ROLLAND-PILAIN 10-12 cv conduite intérieure.

BERLIET 2 litres 1/2.

CORRE LA LICORNE 8-10 cv torpédo 5 places.

MATHIS 8 cv torpédo 3/4 places.

BERLIET 7 cv.

AMILCAR Grand Sport.

SALMSON 7 cv torpédo 4 places.

Stand Camions

Mũ liège một đồng một cái

Hiệu chúng tôi chế tạo các thứ mũ và khăn đã lâu năm.

Nhân Hội-chợ năm nay chúng tôi mới có một thứ mũ bằng liège bán giá mỗi cái một đồng, mà chỉ bán trong những ngày Hội-chợ mà thôi.

1$00

Casques en Liège

Xin mời các quý-khách chiếu-cố đến xem, bản-hiệu mới chế thêm ra nhiều kiểu mũ mới và đẹp hơn mấy năm trước.

AU BONHEUR DES TONKINOIS

HAI-CHINH

TRONG TRƯỜNG HỘI-CHỢ

Série I N° 18

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

L'habitude, ses dangers, ses avantages

Si les efforts que demande un acte de volonté, restaient toujours aussi laborieux qu'ils le sont la première fois, personne n'aurait l'énergie de persévérer. Si les milliers d'actes volontaires qui t'ont coûté tant d'efforts et même de larmes exigeaient de toi autant d'attention et de fermeté, il y a longtemps que tu serais brisé et désespéré : que d'essais pour tracer des bâtons, puis des courbes, et enfin pour écrire ! Que d'observations reçues pour te bien tenir à table, pour apprendre à réprimer tes mouvements d'impatience, d'irritation ! Mais, peu à peu, tu as écrit avec moins de peine, tu te tiens à table et tu es devenu maître de tes impulsions, et aujourd'hui, c'est sans y songer que tu accomplis ces actes : tu as l'habitude de les accomplir.

L'habitude a donc une immense importance dans l'œuvre de notre affranchissement : son action menue, mais persévérante, accumule, avec le temps, des effets prodigieux. Compare la rapidité avec laquelle écrit un sténographe avec la lenteur des premiers bâtons de l'écolier.

Que cette puissance active, mais sournoise, travaille contre toi, cela est redoutable. Tes mauvaises habitudes seraient en toi comme des rats dans un navire, et tout à coup, sans que tu te sois douté de leurs ravages, ton énergie et ton bonheur s'enfonceraient dans l'impuissance et le désespoir.

Si tu préfères une autre comparaison, songe au sort de Gulliver. Pendant son sommeil, les Lilliputiens, hauts de six pouces, ont attaché ses cheveux un par un, par des cordons très fins, à des chevilles enfoncées dans le sol ; le voilà immobilisé et à la merci de ces êtres si petits qu'il en pourrait mettre cinq dans sa poche. C'est ainsi que tes mauvaises habitudes lient par mille liens ténus ta volonté réduite à l'impuissance. Est-ce qu'en effet, l'enfant qui se ronge ses ongles peut s'en empêcher ? Il n'est plus maître chez lui et son habitude profite pour se satisfaire de tous les moments où il est inoccupé, ou attentif à autre chose. N'est ce pas un esclavage véritable ? Des chaînes imperceptibles ne l'immobilisent-elles pas comme elles immobilisaient Gulliver ? L'habitude ne donne-t-elles pas au désir du fumeur une force si grande qu'il souffre quand il ne peut le satisfaire ? Ne réduit-elle pas en esclavage l'ivrogne ? Le premier verre d'eau-de-vie n'est rien, le second, le troisième non plus ! erreur ! C'est le premier, c'est le second, c'est le troisième cheveu de Gulliver. Le besoin commence : c'est fini. Le pays compte un ivrogne de plus !

Autant les mauvaises habitudes sont ennemies de la volonté, autant les bonnes habitudes sont des amies précieuses. De jour en jour, nous l'avons vu, il t'a été plus facile d'écrire, de te bien tenir, etc. De jour en jour tu es devenu plus maître de ton attention : observer, réfléchir, attendre avant de juger, voilà des actes qui te deviennent aussi naturels que croire et agir impulsivement l'étaient par nos lointains ancêtres.

Peu à peu tes bonnes habitudes, patiemment capitalisées augmentent ton pouvoir, ton énergie. Tu n'es plus, comme l'imprévoyant, tout entier accaparé par la tâche immédiate : tu n'as plus, quand tu écris, à user ton attention à surveiller ta plume, car elle court toute seule ; à table tu peux librement causer sans être préoccuper de tes mains, de ton couteau, de ta fourchette, etc. Bien parler ; se mettre vivement au travail ; faire tout à fond ; agir avec méthode, cela t'est devenu comme une seconde naturel.

Ainsi délivré de l'effort incessant, la volonté acquiert une grande liberté. Un chef qui peut compter sur ses hommes et sur ses officiers n'a plus à se préoccuper des détails : combien il est plus libre et plus puissant que cet autre qui, au moment d'ordonner une marche forcée s'aperçoit que les hommes n'ont ni dormi, ni mangé. Il en est ainsi de la volonté.

Plus nombreux seront les actes de la vie quotidienne que l'habitude régira sans importuner l'attention et sans demander d'efforts concients ; plus nombreux seront les actes accomplis sans peine, et plus grandes seront notre énergie et notre liberté pour vivre d'une vie intelligente et humaine.

L'enfer après la mort dont la théologie nous décrit les tortures n'est pas plus redoutable que l'enfer que nous nous préparons dans cette vie en gâtant notre caractère par de mauvaises habitudes. Comme l'escargot forme peu à peu la coquille qui l'emprisonne, ainsi, l'enfant, par tes actes mauvais, tu emprisonnes chaque jour un peu ton énergie dans une véritable carapace fermée d'habitudes qui prennent comme du plâtre et que tu devras comme l'escargot sa maison — traîner toute ta vie.

Il importe donc de préparer dès l'enfance, en confiant à l'habitude le plus d'actes excellents possible, une économie d'énergie et de volonté, de façon à pouvoir vivre d'une vie, de plus en plus intense et de plus en plus libre.

Jules Payot.

Thói quen, cái lợi, cái hại của thói quen

Nếu mỗi lần ta làm việc chí-ý của mình, cũng phải cố gắng khó nhọc như lần đầu, để không ai có đủ nghị-lực mà làm mãi được. Nếu hàng nghìn hàng vạn việc của chí-ý phải tốn bao nhiêu công phu, khó sở mới làm được, mà lần nào cũng bắt ngươi phải cẩn thận và cương-nghị như lần đầu, thì có khi ngươi đã bị quị-liệt thoái chí tự bao giờ rồi : Ngươi phải tập đi tập lại biết bao lần mới gạch được nét sổ cho thẳng, rồi mới vòng được nét cong cho tròn, sau cùng mới viết được thành chữ ! Ngươi phải bắt bẻ bao lần, mới ngồi ở bàn ăn được ngay ngắn, mới tập đè nén được những sự nóng nảy điên cuồng ! Dần dần ngươi viết không thấy khó nhọc ; ngươi ngồi ở bàn ăn được chững chàng và đè nén được sự cử-động vô ý thức, đến nay thì ngươi làm những việc ấy trong lòng không phải bận đến chút nào nữa : Đó là ngươi đã quen làm các việc ấy rồi đó.

Cái thói quen thực là có quan-hệ lớn trong việc giải-thoát cái thân ta vậy. Cái sức của thói quen nó bé nhỏ, nhưng dai bền, nên chi tích lũy lại mà gây nên hiệu-quả rất to. Ngươi thử so xem đứa học-trò mới tập gạch nét sổ chậm chạp thế nào và người tốc-ký viết chữ nhanh chóng biết bao thì rõ.

Nếu nay cái sức hoạt-bát mà ngấm ngầm ấy, lại làm hại cho ngươi thì cái hại ghê gớm đến đâu. Cái thói xấu trong mình ngươi cũng thể như đàn chuột đục khoét trong một cái tàu vậy, ngươi không ngờ nó làm hại, mà nghị-lực, hạnh-phúc của ngươi vụt chốc đều bị tan tành hư hỏng, không còn có mãnh-lực và hi-vọng gì nữa.

Nếu ngươi muốn so sánh một cách khác cho rõ thêm thì ngươi thử nghĩ đến cái cảnh bác Gulliver mà xem. Trong khi Gulliver đương ngủ người xứ Chim-chích thân cao có sáu pouces, dùng giây rất nhỏ cột từng sợi tóc một vào cọc đóng xuống đất : ấy thế mà Gulliver bị trói chặt, đành thúc-thủ cho giống người Chim-trích ấy, giả thử chàng ta bỏ năm người vào trong túi cũng vừa, họ hành hạ thế nào cũng phải chịu. Ấy cái thói xấu của ngươi cũng bó buộc chí ý của ngươi bằng trăm nghìn dây nhỏ như thế, làm cho chí ý của ngươi không còn có mãnh-lực gì nữa. Thực thế, đứa bé có tính quen cắn móng tay có thể nhịn được không ? Đứa bé ấy không có quyền tự-chủ nữa, nên mỗi khi nó ngồi nhưng không làm gì, hay để tâm vào việc khác, thì cái thói quen nhân dịp đó mà tha hồ phỉ chí. Đó chẳng thật là một thứ nô-lệ ư ? Có phải nó cũng bị trói buộc như Gulliver không ? Có phải cũng vì cái thói quen mà người nghiện thuốc thèm hút thuốc đến nỗi không có thì không chịu được không ? Có phải cái thói quen nó làm cho người nghiện rượu, như bị giam trong vòng nô-lệ hay không ? Ai bảo : Một cốc rượu đầu không sao, cốc thứ hai, cốc thứ ba cũng không sao, thật là lầm, đó cũng như sợi tóc thứ nhất, sợi tóc thứ hai và sợi tóc thứ ba của chàng Gulliver đấy. Miệng đã thèm, thế là hỏng rồi, trong nước lại thêm một bác nghiện rượu nữa !

Thói xấu hại cho chí-ý người ta bao nhiêu, thì thói tốt cũng lợi cho chí-ý ngần nấy. Trên ta đã nói dần dần mỗi ngày ngươi viết, ngươi giữ một dễ thêm. Mỗi ngày ngươi lại khiến được sự chú ý của ngươi hơn : những việc như xem xét, nghĩ ngợi, đợi cho tinh tường rồi mới quyết-đoán, đó là những việc đối với ngươi thành ra việc tự nhiên, cũng như cái thói tin nhảm, làm liều đối với người đời thượng-cổ vậy.

Thói tốt chứa chất dần dần làm cho cái chủ-quyền, cái nghị-lực của ngươi thêm to thêm mạnh. Ngươi không giống như kẻ không biết tính trước nghĩ sau, làm việc gì chỉ biết việc ấy, ngoại giả không biết chi nữa : Khi viết ngươi không phải chú ý để coi ngòi bút, vì bút cứ tự nhiên đi lại trên tờ giấy ; khi ngồi ăn, ngươi có thể tự do nói chuyện không phải bận trí về hai tay, về dao nĩa, v.v. Nói năng từ tế ; công việc nhanh nhẹn ; làm lụng kỹ càng ; xử sự chừng mực, những việc ấy trở nên thường như cái bản tính thứ hai vậy.

Chí-ý không phải cố gắng luôn luôn nữa được tự do nhiều thêm. Một viên tướng yên tâm về quân-sĩ của mình, thì không phải bận lòng về những việc nhỏ mọn nữa : một viên tướng như thế thì thảnh thơi, mạnh mẽ gấp mấy viên tướng kia, đến lúc ra lệnh cho quân tiến lên, mới biết rằng quân chưa ngủ, chưa ăn. Ấy cái chí-ý người ta cũng vậy.

Những việc hàng ngày đã thành ra thói quen, không cần phải chú ý, phải cố gắng cũng làm được, càng nhiều bao nhiêu, thì những việc không tốn công phu lại nhiều được ngần nấy, mà cái nghị-lực và cái tự-do cũng tăng lên được ngần nấy, làm cho ta sống được một cách sáng suốt xứng với nhân-cách vậy.

Cái địa-ngục mà trong thần học có tả ra những cách hành-hình, cũng không ghê gớm hơn cái địa-ngục tự ta dựng lấy ở trên đời này trong khi ta tập lấy thói xấu mà làm hư tính nết của ta đi. Con ốc kia tự nó xây dần dần lấy cái vỏ của nó để tự giam hãm lấy mình, ấy ngươi cũng vậy, vì ngươi làm càn, mà ngươi đem nghị-lực của ngươi giam dần vào cái vỏ của thói quen, ăn chắc như thạch-cao đắp nên kia, sau này vỏ ấy ngươi cũng phải đeo suốt đời trên mình như thể con ốc đi đâu khênh nhà đi đấy vậy.

Vậy từ thuở bé, phải cố sức làm rất nhiều việc hay cho thành ra thói quen, mà dự bị cho sau này đỡ dùng đến nghị-lực và chí ý để một ngày được sinh-hoạt một cách rộng rãi tự-do hơn.

Ng-v-L.

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Cái danh-vị hão

IV

Ông xanh kia vốn biết trước, cho nên đã khéo cho công-tử cái tài rất thần diệu. Tài ấy là tài nhớ lâu được những bài ca, lý, xẩm, nam v. v... Công-tử mỗi ngày mỗi lớn lên thì cái tài ấy lại càng thêm nảy nở ra, mà hễ càng giao thiệp rộng với các nhà quí phái thì những cách ăn chơi đài điếm càng tỏ ra thông thạo, cậu cứ sẵn tiền của ông bà cho, đua cùng chúng bạn, nay nhà hát, cao-lâu, mai rạp tuồng, cà phê, hết đi đâu qua các phố để ngắm liễu nhìn hoa, lại lượn quanh mấy ngả để tìm hương đón sắc, cậu đã có nhiều vẻ yêu mến, trong ruột lại nhớ rất lâu những bài hát thì công-tử thích làm thơ để tặng nhân ngãi mỗi cô một bài. Nào bài «nhớ nhau» chừng như lấy ở trong một tấm thơi ca, nào bài «chú-dạ» rút ở trong một quyển chuyện khác, lại bài «cái tình vô song» chép ở một bài tương-tư khác nữa. Nhưng công tử ít ông chép cả nguyên văn đâu sợ người ta biết, công-tử cũng lựa chọn rồi thêm bớt vào, bởi thế mà thơ của công tử có chỗ như hoa thêu gấm dệt, có chỗ thì thừa câu, thiếu chữ nay lạc vận, hay thất luật, ai đọc đến cũng phải bật cười.

Bà Hàn thấy con mình đi lại chơi bời với các con nhà thế-gia thì lòng những mừng thầm, tưởng mình đã đẻ ra được một tay tài tử, bèn mời các bậc đài các ở thành-phố lại hội tiệc luôn, mỗi lần hội tiệc thì hai ông bà được có dịp khoe tài con, nào con mình thông thạo, nào con mình thông minh, thành ra công-tử lại càng thấy vênh mặt lên, quanh năm chỉ tối chẳng làm một việc gì, sợi là có, chỉ sớm tương hoa chiều ngõ liễu mà thôi.

Ấy trong khi ông Hàn bà Hàn phá của để mua cái tiếng hão, các giả giả thì cậu phá đằng cậu với các ả mĩ-miều.

V

Ở gần đấy có một ả giang-hồ, nguyên trước là quí thiếp một vị quan Đại-Pháp, nhân gặp chiến tranh mà bị tử trận. Được tin ấy nàng có sầu-thảm lắm, nhưng ước so được một người nương dựa. Ả thấy nhà ông Hàn giàu có, có ý muốn giữ hộ cái cơ nghiệp lớn cho ông, nên bèn rủ-rê công-tử về nhà để đàn ngọt hát hay, rồi ngỏ ý cho công tử biết rằng đấy ưng ý, thì cũng vừa lòng ; nàng lại mai lửa khuyến cho công-tử đắm say, bảo sao nghe vậy, việc cũng chẳng bao lâu, tối thì rất ra khuê công tử đêm này, mai dỗ công-tử đêm kia, lâu dần ả đi lại thân cận với hai ông bà Hàn. Lại được cả láng giềng có tuổi tận tình với hai ông bà rằng : hai bên nên kết duyên Châu Trần với nhau, thật đã vừa đôi phải lứa, một bên giai tơ, một bên gái nõn, còn duyên nào đẹp, còn vẻ nào xinh ! Hai ông bà thấy nói thế vừa lòng lắm không hề xem xét cội gốc giống nòi ra sao, liệu có môn đăng hộ-đối hay không ? Hai ông bà từ đấy chỉ rước đích rằn sửa, những lo trang-hoàng nhà cửa, may cất quần áo, sao thân bằng cố hữu, sắm sửa mừng, nghĩ to đám cưới, coi bình như sắp đến ngày vui vẻ nhất trong tình ấy.

VI

Một buổi sáng kia, công-tử đang ở nhà vị-hôn-thê, hai bên đều lấy câu chuyện ăn ái thú vị mà nếm trước cái hạnh-phúc tới nơi, nào bàn nhau những cách ăn chơi cho phỉ chí tang-bồng, nào nghĩ mưu cho được sung-sướng để bách niên giai lão ; thì bỗng đâu có một tên gia-nhân nhà cậu hoảng hốt chạy đến nói với cậu rằng :

— Thưa cậu, tiện có mấy viên trưởng tòa đến khuân đồ đạc ở nhà ông bà ; người ta đến bắt nợ hết cả rồi, họ lại dọa bắt giam cả ông bà...

Tên gia-nhân nói chưa dứt lời thì công-tử bảo :

– Thôi được, mày cứ về trước, để rồi tao về xem truyện đầu đuôi ra làm sao.

Ả kia nghe thế, bèn bảo :

— Phải đó, chàng nên chạy về cho mau mà trị tội lũ ranh ấy đi.

Công tử liền chạy về tới nhà thì ra cố ông đã phải bắt rồi. Đứa ở thì chạy tán loạn, mỗi đứa một nơi, đứa nào phỗng được món gì thì phỗng, duy còn có một mình cố bà ở nhà đang nằm rên khừ khừ, chẳng ai chữa chẳng ai hỏi.... bấy giờ bà nghĩ đến sự giàu có khi xưa, nhan sắc thuở trước, những khi lên xe xuống ngựa, kẻ hầu người hạ, cùng những lúc thưởng trà ăn tiệc với những nhà danh giá sang trọng, có những đàn ca thì hình như bà chỉ còn có một chút ảo tưởng nữa thôi, khác nào như một giấc hoàng lương mới chợt tỉnh lại.

Con thấy nông nỗi ấy cũng chán ngán mà cũng tuôn nước mắt khóc hồi lâu với mẹ rồi thưa rằng : « Can chi mẹ phải đau lòng làm vậy. Đã có nhà con, nó của cũng nhiều mà bụng lại tốt, con dám quyết được với mẹ rằng nó sẽ cứu giúp ta, mẹ để con chạy đi tìm nó về đây hầu mẹ. »

Anh ta chạy đến nhà ả giang hồ kia, thấy ả đang ngồi sánh vai nói chuyện gẫu với một chàng trẻ tuổi khác, thấy anh ta sang liền hỏi :

— Thế nào ! cậu ! cậu đến đây làm gì vậy ? Ai đâu lại nỡ để mẹ cho vợ một mình ở nhà thế cho đành ! cậu về trang trải cho xong việc đi đã rồi hãy đến đây.....

Thiếu-niên công-tử bấy giờ ngẩn người ra ruột thắt gan tím lại, nhưng nào có làm gì được, cố nén lòng đi tìm thầy học cũ xin thầy bảo cho trong cơn nguy-biến này nên làm thế nào là phải. Thầy truyền « Cậu nên bắt chước thầy, đi tìm nơi dạy trẻ. »

Chao ôi ! ta có biết gì đâu, vì thầy có dạy gì ta đâu ; sở dĩ ta đến nỗi này, chính là tự tại ta đấy »

Cậu nghĩ thế rồi lại càng phẫn chí, liền đến chơi nhà ông cụ đạo thường vẫn rửa tội cho thân mẫu mình. Khi tới nơi, cụ đạo vừa thấy cậu thì vội vàng bớn bở chạy ra mà hỏi rằng :

— Trời ơi ! hôm nay cậu đi chân à ! Thế xe song mã để đâu ? Cụ bà vẫn mạnh khỏe chứ ?

Cậu liền kể chuyện đầu đuôi cho cụ đạo nghe. Mỗi câu nói hình như làm cho mặt cụ nghiêm lại, có vẻ lãnh đạm nữa ; rồi cụ truyền rằng :

— Con ơi ! ấy là lòng Đức chúa muốn thế đó con ơi của cải chỉ để làm u ám lòng người ta ; con không nghe người ta nói : hoàng kim hắc thế tâm đấy ư Chúa đã giáng phúc cho mẹ con mà bắt mẹ con phải đi ăn xin từ nay đó, con ạ !

— Vậy ư ?

— Ừ, vì thế thì càng hay, mẹ con sẽ được trọn linh-hồn.

— Thưa cụ, đã đành khi mẹ con thác thì chắc được lên thiên đường, nhưng bây giờ mẹ con còn sống, liệu có thể chắc được ngày hai bữa ăn không ?

Thôi, cha nói vậy, con cứ yên lòng mà về, để cha ra tiếp một vị phu-nhân đang ngồi đợi ngoài kia.

Ấy thế mới cắm thân thiếu niên công-tử bấy giờ giận quá, tưởng chừng uất lên mà chết ngay được, đành lòng đi cầu những chốn anh em bạn cũ, nhưng đến đâu họ cũng tiếp đãi một cách lãnh đạm như thế và lại tệ bạc hơn ; thành ra chỉ trong nửa ngày cực khổ mà học trải được thế thái nhân tình hơn là cả một đời người sung sướng vẻ vang.

VII

Cậu ta trong lòng đang ủ dột, tự nhiên thấy có hai cái xe sắt ở đằng xa đi lại, đằng sau có bốn cái xe bò đầy những đồ hàng. Trong hai cái xe sắt, một cái có một người trẻ tuổi ăn mặc cực kịch, mắt tròn xoe xoe, mà tươi như bông hoa nở, trông có vẻ hiền-hậu, có dáng vui vẻ ; một cái có một người đàn bà, ngăm ngăm da dâu, mặt trái xoan, trông ra dáng mộc mạc mà xinh ; chẳng cần phải nói thì ai cũng biết là đôi vợ chồng đi đâu về vậy.

Hai cái xe đi song hàng cứ lắc lư bên nọ sang bên kia, mà đi chẳng nhanh cho bằng độc-mã, song-mã của các nhà phú-quí, cho nên người ngồi trên xe có thể nhìn được kỹ mặt thiếu-niên công-tử đang ngồi khóc lóc rầu-rĩ ở ngay chỗ cửa sổ trông ra đường kia. Mới thoạt nhìn, người thiếu-niên ngồi trên xe đã phải ngạc nhiên mà rằng :

«Quá ! dễ thường là anh Trần-Dục đấy hẳn ! Công-tử ta nghe thấy vậy, ngửng đầu lên nhìn, hai cái xe liền đứng lại. Thôi chính phải anh Trần-Dục rồi ! tức thì người ngồi trên xe vội xuống xe chạy lại chỗ cửa sổ, vái chào bạn.

Bấy giờ Trần-Dục cũng nhận được Hoàng Ái, nhưng cái mo nhọ-nhuốc kia và cái khăn đẫm đìa nước mắt kia tuy có che lấp cái mặt cơ hạnh nọ song cũng không vì thế mà quản-ngại, vì Hoàng Ái chỉ âm trách Trần-Dục sao tự nhiên vẫn nhà lại quên bẵn bạn mà nói thêm :

« Dẫu vậy bao giờ em cũng vẫn nhớ anh, yêu anh » Trần-Dục ta vừa bẽ bàng, vừa động lòng, mới nức-nở khóc mà kể lể sự xưa của mình cho bạn nghe.

Hoàng-Ái nghe được ít nhiều rồi bảo :

Thôi xin anh hãy nguôi cơn buồn mà theo về nhà trọ với em, có nhà em kia, em xin gọi nhà em lại chào anh, rồi ba ta cùng đi ăn cơm với nhau luôn thể ?

Nói vậy rồi đi, mấy cái xe bò thủng thẳng theo sau. Trần-Dục mới hỏi Hoàng-Ái :

Những đồ gì mà lắm thế, có phải của anh đó chăng ? Hoàng Ái đáp rằng :

— Phải, của em và của nhà em đấy. vợ chồng em vừa mới ở nhà quê ra. Em hiện làm chủ một xưởng đúc đồ đồng. Em tẩy nhà em đây là một người đảm đang nên buôn bán cũng khá. Nhờ trời cho được cái nghề trong tay nên sự sinh nhai trong buổi cạnh tranh này hơi dễ dàng. em xin giúp anh nhé. Thôi từ nay anh nên ta tỉnh lại, đừng nên bắt chước những thói xa hoa nhảm đài các rởm, mà theo em về, em sẽ dạy anh nghề ấy, rồi em sẽ để cho anh một phần, anh cứ cố làm chắc sẽ được phong lưu.

Trần-Dục bấy giờ như dại như ngây, nửa mừng nửa tủi, tự nghĩ để bao nhiêu bạn sang trọng thân thiết của mình đều phản mình, duy có Hoàng-Ái này mình xưa nay vẫn rẻ rúng hắn, ai ngờ trong lúc sa chân lỡ bước, hắn lại hết lòng cứu mình !

Rồi từ đấy, cái bụng tử tế hiền hậu của Hoàng Ái làm cho Trần-Dục phải tự hóa mà cái tính tình hóa nhã nhặn siêng sắng tự nhiên thấy nảy nở ra, cho hay không trách được rằng : có được một người bạn tốt thì chẳng còn ai phải sầu thảm nữa.

Trần-Dục nghĩ không thể bỏ cho mẹ đấy mà đi cho đành được, còn đương phân vân nghĩ ngợi thì Hoàng Ái biết ý nói bảo :

Thân mẫu anh đã có vợ chồng em phụng dưỡng hộ, còn thân phụ anh để em sẽ lo lắng hết sức được ra. bây giờ ta sẽ khất nợ các chủ, các chủ thấy mình khánh kiệt, còn nỡ lòng nào giấy vò mình nữa. Việc ấy xin anh cứ để em.

VIII

Hoàng-Ái lo liệu thế nào không biết được mấy tháng thì cụ Hàn được thoát khỏi vòng giam cấm, cả mấy bố con đem nhau về nhà quê làm ăn ; sau Trần Dục kết duyên với em gái Hoàng Ái mà từ đó ông cụ Hàn, bà cụ Hàn và cậu cả hàn mới chịu rằng cái sung sướng ở đời này không phải ở đâu trong cái danh-vị hão.

D. T. Q.

忠孝節義奇女

Trung Hiếu Tiết Nghia kỳ nữ

I. — Song-phượng kỳ-duyên (sự-tích Chiêu-Quân cống Hồ) in lần thứ ba, có đổi lại các bức vẽ mới. Giá 0$90

II. — Tái-sinh-duyên (sự-tích Mạnh-lệ-Quân) Tiền-biên và hậu-biên, mỗi cuốn giá 0,90

III. — Tục Tái-sinh-duyên, cũng chia làm hai cuốn : Tiền-biên và hậu-biên, mỗi cuốn giá 0,90

Tiền cước gửi mỗi cuốn 0$20

Thư và mandat xin gửi cho ông NGUYỄN-ĐỖ-MỤC, Trung-Bắc-Tân-Văn, Hanoi.

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC :

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Lúc mua vé thì giá 20 quan, còn thì đóng làm 23 tháng mỗi tháng ba mươi quan. Nộp tiền lần đầu, tiền được ngay cái vé, riêng mình có quyền sở-hữu, hễ vé trúng số thì được cả tiền. Mình chỉ chịu khó dành dụm một tí, thật hầu như không nghĩ đến, mà đã được dự các cuộc rút số, lại được có quyền sở-hữu một cái vé rất quý có sinh lợi-tức.

Vé Crédit National mỗi năm tám kỳ dự cuộc rút số : là 1er Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre.

Mỗi lần rút số có :

1 lô...........	MỘT TRIỆU
1 lô...........	500.000 quan
2 lô...........	200.000 quan
3 lô...........	100.000 quan
6 lô...........	50.000 quan

Tiền rút số tám kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan

Như vậy rút số cũng dễ trúng lắm

Muốn dự các cuộc rút số ấy, nên gửi 20 quan cho ông chủ-nhiệm nhà :

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France) R. C. 6576

Việc bán vé này theo như luật ngày 12 Mars 1920, các nhà mua vé được để tâm chắc chắn

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự nhiên in ra đây, chớ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò cười cho thế-gian và người có tri khôn đó, không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Nội-các phụng lời nhâm phê rằng:

Chiếu nay đã được phòng của MONTÈS gửi ông, có chỉ nên một thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rất hay, đáng nên giá thưởng, trước lúc phê thì gửi cho qui được phòng chế-ông để lĩnh-giá.

Khâm thử.

欽此

內閣奉

Ông Montès

Hanoi

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm ta mất thiên-hạ và trò cười cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bảo-chế **MONTÈS**

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Khi trong mình có rắn ngứa thì đứng có quào gẫy thịt da lấy
Pommade Cadum thoa thì hết tuyệt.

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 4 Décembre 1925

CON CHUỘT SA CHÌNH GẠO

Vở chèo cải lương soạn thành được nhiều điệu hát mới, câu hát toàn mới đặt ra. Nhiều ngài ước ao rằng bản-hội diễn lại trong mấy ngày có hội chợ, vậy bản hội xin chiều lòng để quý khách được nhờ.

Tối thứ bảy 5 Décembre 1925

PHẬT-TỬ GIÁNG SINH

Giữa rông thượng kê trung tinh.
Phật thương tổ nỗi oan tình cho ai.

BỆNH LẬU

Thụt bằng thuốc LUGAR mà chữa lậu thì không gì hiệu bằng.

THUỐC THỤT LUGAR có nhiều chất quý ở loài thực vật, trị trung lậu thì chóng quá; mà nhất là chữa không cần-thận rơi nặng lên thì THUỐC LUGAR dùng nhẹ lắm.

THUỐC THỤT LUGAR không có mùi gì cả; giá dụ ống tiểu tiện thấy nóng hay khó chịu mà dùng ngay thuốc đó thì lại có ý-a phải ra cái gì lắm.

Lỡ muốn giữ không mắc bệnh lậu, thì giao hợp xong rồi, dùng ngay THUỐC THỤT LUGAR.

Cứ thấy đau ống tiểu tiện thì trong một ngày thụt 3, 4 lần.

Thụt sẽ đi thuốc trong ống tiểu tiện độ 4, 5 phút, rồi sẽ nhả nắn ống đo.

Trước khi thụt thì phải nhờ tiểu tiện đã, 2, 3 giờ xong rồi lại tiểu tiện nữa.

Trong khi lậu thì nên uống thuốc SANTAL MARY cho thạo. THUỐC LUGAR thì đau bệnh nặng thế nào cũng phải tiêu diệt.

Thuốc thụt Lugar. . . . 1$75

Thuốc Santal Marg. . . 1$00

Bán tại nhà bào-chế CHANSAL số 59 phố Paul Bert Hanoi.

Giải ra ngoại châu. — Ngày hôm qua lính cảnh-sát bắt được ba tên ăn mày đi quanh ở trong các phố đã điệu về sở cảnh để giải ra ngoại châu.

Đã bắt được. — Đinh-v-Hợ 29 tuổi làm nghề kéo xe nhà ở ngõ gần sở Công-chính bị truy-tã từ tháng Novembre về việc ăn cắp các đồ làm xe đáng giá 3 đồng 5 hào của một người khách thì vừa rồi đã bắt được, nay rồi sẽ giải vào tòa án để xét nghĩ.

Vừa bắt được. — Ngày hôm qua lính cảnh sát bắt được ở cạnh phố Scott chó ta đem về nhà giam sào-vật.

Xét hỏi chỗ ẩn-nấp. — Một người thợ may ta ở Đông-khê trình mất hộp một món tiền là 30 đồng thì vừa rồi sở mật-thám đã cho người đi xét đến chỗ ẩn-nấp của tên gian để làm biên bản đệ vào tòa án.

Biên-bản sở-sài. — Theo tờ sức số 5048 của toà án về cái đơn kiện của M. Nguyễn-v-Nguyên buôn bán ở Hải-phòng kiện người làm ở nhà đi đến báo ở Hanoi là Nguyễn-v-Thiều, việc tiền bạc rắc rối thế nào thì sở cảm đã thi-hành.

NAM-ĐỊNH

Không phải tôi. — Hai số báo mới đây tôi mua Tự-do diễn-đàn có đăng hai bức Đàn-bà có nên để răng trắng không » ký tên là Ng-v-D, có nhiều người ngờ là tôi viết. Vậy nói để là một vị đọc báo chớ thực không phải tôi.

Nguyễn văn Dư.

Cái nạn của con nhà lao động. — Vừa rồi một cái mái hiên của nhà máy điện, tội 12 thước rồi lấy cao 11 thước và dày 35 phân tây, tự nhiên sụt đổ, đè phải 6 người thợ đương làm ở đó: 4 đàn ông và 2 đàn bà, đều bị thương nặng cả; một người đàn bà tên là Nguyễn-thị-Chuyên đã chết, còn 5 người kia, chưa biết sống chết thế nào. Các người bị nạn, cả lập tức đưa cả vào nhà thương điều trị.

Cứ như lời người coi thợ mộc nói, thì cái hiên ấy sở-dĩ đổ là vì làm vội quá nước đổ công cứ thảo phải làm cho mau xong, cho nên vôi cỗ đã tôi thật, nhưng bởi làm vội quá, nó chưa bịt khô, nên mới xảy ra cái nạn thảm-thương như thế. Hiện còn đương cho xét việc này lỗi tại đâu.

PHÚ-THỌ

Con ở bất lương. — Ngày hôm hồ bảy vừa rồi sở cảm Việt-trì có dẫn một người đàn bà đem đứa con trai đã 7, 8 tháng và đứa con gái độ 5, 6 tuổi lên trình về việc người ấy bị một con ở bất lương lẻn rồi trốn mất.

Số là người đàn bà này là vợ góa một người thừa-phái tại huyện Yên-sơn tỉnh Tuyên-quang, chồng vừa mới chết xong, mẹ con ở tận Ninh-bình đi lên lĩnh tiền tử-tuất về. Đi tàu thủy tới Việt-trì thì bị sốt mệt, có đứa ở gái độ 15, 16 tuổi đi theo, nó thấy chủ sốt liền lấy cái va-li và lấy những đứa bé lên bến rồi đi mất. Lúc chủ tỉnh dậy thấy mất cả con lẫn đồ đạc, liền đi trình sở cảm. Ai may quá! ngày hôm ấy sở cảm đi cho người đi tìm thì thấy đứa bé nhớn còn vớ vẩn ở đường cái, mà đứa bé con thì nằm ở bãi cát ngay dưới cầu sắt chưa chết, còn con ở thì mất tích. Người đàn bà này khai rằng, trong va-li có quần áo và 25 đồng bạc giấy với một cái vòng bạc ở cổ đứa bé nó lấy mất, đáng giá 40 đồng. Quan Sở thấy tình cảnh như vậy lại cấp giấy cho đi tàu về Ninh-bình. Lại may gặp được một ông làm việc ở tòa gọi về nhà cho ăn uống ngủ nhờ một đêm, sáng hôm sau ra tàu lại cho thêm một đồng và cơm đem đi tiêu ăn đủ no nê.

VIỆC KINH-ĐÔ

Tệ bạc với tinh. — Vào khoảng 3 giờ rưỡi chiều ngày 22 novembre vừa rồi, tại lối Cống-Bạc Thanh-thủy, giữa đường thiên-lý, có một người đàn bà chừng vài mươi tuổi, ăn bận cũng sạch sẽ, diện mạo trông cũng mỹ-miều, tay bồng đứa con chừng 3 tuổi, tay xách cái rổ, trong rổ có đựng một ít đồ thực-vật, lấy là người đàn bà đi chợ mới về, khi đến đó thì gặp một cậu thiếu-niên mình mặc Âu trang xem có bộ lơi tôi, đến đó hai người gặp nhau, rồi người đàn bà lấy liền để rổ chợ xuống đất rồi nắm lấy cánh mà trò chuyện, song chàng này có ý bội bạc tự bỏ giờ nay thình lình mà gặp phải, tuy là đứng lại, song xem bộ giượng gạo có ý rẫy rẫn, trước còn rục rịch nhau mãi sau người đàn bà nổi giận tóm chặt lấy chàng thì chàng lôi kéo dùng-dằng rồi lừa khi thất thế mà tống cho một đạp phải lăn cù xuống ruộng. Tội nghiệp thay rơi ấy đường cao dốc hẩm lại cạnh bên đầu cầu, người đàn lăn từ trên đường xuống dưới rạc tay tuy lắm đứa bé, cả hai mẹ con đều ngã lăn xuống ruộng một loi ngoi còn đứa bội bạc thì cắm đầu chạy mất.

Những người hành-khách cùng những người bán buôn đi lại trên đường ấy lúc bấy giờ lại không ai truy vấn thằng khốn nạn ấy làm gì, nếu lúc ấy có kẻ qua lòng kiến-nghĩa thì chắc là đứa vô-loại phải bị bắt mà tống giam cho nó hết làm thói ấy. Sau hỏi ra mới biết người đàn bà ấy vốn con một nhà giàu bị thằng ấy phỉnh dỗ tiêu pha hết của tiền rồi trở lòng tới bạc lại để cho một đứa con dại chẳng biết nhờ cậy ai.

SÁCH-LUẬT

Quan phó Binh-lương, *A. Dejean de la Batie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này:

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. **3$00**

2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. **8.00**

3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. **8.00**

4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. **4.00**

(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tính ngoài)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả

Bán tại bản-quán

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh giịp.

Mắc bệnh giịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh giịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

3$60 một ống sáu cachets

Bột ăn **PHOSPHATINE FALIÈRES** danh tiếng lâu nay, bảo gợi dụng trong hộp thiết hàng chỉ khác kinh lắm.

Có mua nhuộng cho được bột **PHOSPHATINE FALIÈRES** đứng bỏ tính thau, lấy pho con nít mất sữa, người lớn đau huyết, ông già bà cả liệt nhược, cũng là kẻ có đau ốm mới mạnh.

Có tự bán công bất — Tại chỗ thì ở Paris, 85 b, đường La Tasherie.

R. C. Paris. 16.925.

ĐÃ NGON LẠI BỔ

Rượu GENO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người nối-nghiệp J. BLANC, quan bảo-chế nhất hạng chế ra.

Đã ngon lại bổ giá tiền cũng lại rẻ, chỉ có 2$40 một chai lít.

Mỗi ngày ta chỉ dùng uống trước khi ăn cơm một cốc con thì thực là tốt.

Bán tại hiệu Bảo-chế J. BLANC 31, phố Tràng tiền Hanoi. 2099

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BẢO CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất: Santalol chất: Salol và chất: Urojormine

Giá 1$80 một hộp

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sang.

GRANDS-MAGASINS RÉUNIS

Rue Paul-Bert, Hanoi

THỨ **CHAMPAGNE**

tốt nhất hạng

demi-sec et sec

Mỗi chai. . . . . **32 fr.**

Làm trai biết uống trà tàu

Sâm mậu liên tâm, mỗi gói.		**0$22**
— ô-long,	—	**0,20**
Thanh thái liên tâm,	—	**0,20**
Công phát	—	**0,20**
Hồng thái	—	**0,18**
Vạn-xuân	—	**0,16**
Bao thiếc chiếu giá thêm.		**0,10**
Chè gói lẻ mỗi trăm.	. .	**0,80**

Ở xa thêm tiền cước phí.

Nay kính cáo.

SÂM-MẬU TRÀ HIỆU

59 phố hàng Ngang, Hanoi

Đông-cung thái-tử sắp lên ngôi

Người đại-biểu của hiệu HƯƠNG KÝ Photo Hanoi ở bên Đại-Pháp đã gởi về cho ba kiểu ảnh được Đông-cung thái-tử: một kiểu mặc đại-triều phục; một kiểu nửa người và một kiểu cả người. Khổ rộng 13×18. — Giá mỗi tờ 0$40 Ngài nào muốn mua hay là các hiệu ảnh ở ba xứ Trung, Nam, Bắc-kỳ này, hiệu nào muốn có ba kiểu ảnh ấy để treo làm mẫu, nên mau mau viết thư cho hiệu Hương-ký, kẻo chậm thì hết.

Các nhà làm nghề ảnh, hiệu Hương ký sẽ biếu không lấy tiền.

OCCASION EXCEPTIONNELLE

A vendre:

2 Camionnettes BERLIET 700 k°

1 Camionnette BERLIET 500 k° Normande, avec nombreux accessoires — très peu roulé — parfait état de marche.

Prix très avantageux.

S'adresser: 16, Bd. Dong-Khanh, Hanoi et à M. ĐỖ-ĐĂNG-TÔNG, à ĐAP-CẦU.

CÁO-BẠCH

Ông Caps chủ hiệu Vân-tải ở phố hàng Trống số nhà 102 có lời bá-cáo cho các quý-khách Annam biết rằng, đến ngày 25 Novembre ông sẽ có ô-tô chở hành-khách đi từ Nam-định đến Ninh-bình. Ô-tô chạy xuất ngày từ 6 giờ sáng đến 6 giờ tối đi từ gare và chợ Nam-định và từ gare và chợ Ninh-bình; có đỗ ở các gare ở Nam-định và ở Ninh-bình, lại có giữ chiếu hàng. Việc vận-tải này sẽ do một người Tây ở Nam định thay một lối trông nom. Xin mời quý-khách chiếu cố.

Nay bá-cáo

CAPS

SOCIÉTÉ D'EXPLOITATION DES CIRQUES TONKINOIS

"LONG TIÊN"

Tại trước cửa trường Hội chợ Hanoi

Tối hôm nay là thứ sáu 4 Décembre 1925, nội các chỗ ngồi đều thu nửa tiền.

Xiếc mới LONG-TIÊN, từ ngày khai diễn đến nay đã được nhiều các quý khách ngợi khen lắm, suốt mấy giờ đồng hồ từ đầu chí cuối chỉ nghe ran những tiếng vỗ tay.

Bản phường xin cảm tạ các ngài lắm. Đáng lẽ đến thứ năm 3 Décembre này là đổi chương trình, song lại tiếp được nhiều thư gửi đến muốn diễn thêm vài buổi nữa vì nhiều tối đông quá không đủ chỗ ngồi, vậy xin chiều ý các ngài hoãn đến tối thứ bảy 5 Décembre này mới đổi chương trình mới.

Thứ năm và chủ nhật có diễn ban ngày từ 2 giờ chiều và thu nửa tiền.

Lại nhân le 5 Décembre là thứ bảy là ngày đón quan Toàn-quyền mới, bản xiếc sẽ xin diễn một buổi đặc-biệt hôm ấy sẽ thêm nhiều trò rất mới lạ, xin lấy vé trước kẻo hết chỗ.

Lại xin kính trình các ngài biết cho rằng bản phường chỉ diễn trong một tuần lễ nữa mà thôi, rồi dọn đi nơi khác, các ngài nên mau mau đi xem kẻo hoài mất cuộc vui rất có giá trị của người mình.

XIẾC LONG-TIÊN Kính-cáo

DA TỐT GIÀY HAY

Thưa các ngài,

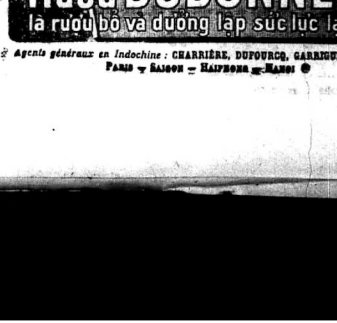
Bản-hiệu xưa nay đóng giầy vẫn đàng các thứ da tốt, các ngài đã dùng qua đều rõ, vậy nay bản-hiệu lại xin tính giá hạ hơn trước, xin các ngài chiếu cố. bản-hiệu mới có thứ kem đánh giầy mềm khỏi mở vỏ khỏi rớp, khi bôi đi nửa giờ sẽ đánh, thì đã mềm lắm (Crème VERNISIAN).

NGUYỄN-TIẾN-HẠM dit THUẬN-THÀNH

Bottier - Chapelier

3, Rue des Cuirs Hanoi

(Có ca-ta-lô để biếu các ngài)

Agents généraux en Indochine: CHARRIÈRE, DUPOURCQ, GARRIGUENC & Cie

PARIS — SAIGON — HAIPHONG — HANOI

Hễ các ngài thấy trong mình mệt nhọc, xanh sao, yếu đuối, ăn không ngon và hay sốt-rét thì các ngài nên dùng ngay chớ ngần ngại, thứ

Rượu bổ của ông Bác-sĩ

J. K. WATSON

Như thế thì các ngài đỡ phải tốn kém và lại chóng khỏi nữa.

Giá bán : 2$25 một chai lít
1.20 chai nửa lít

Bán tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Tràng-tiền
HANOI

TAM-TỈNH-Y-QUÁN

Phố hàng Ghế-gu, số 16, Nam-định

Hiệu Tam-tỉnh có thầy thuốc xem mạch biết thực hư hàn nhiệt, trị bệnh biết [illegible] ăn cần bản căn, hoàn tán cao đan chế luyện cực tinh [illegible], chữa đã các bệnh [illegible] đã tro g, sổ sống [illegible] con chữa cũng được bởi [illegible] người giàu có lấy phải giá, người nghèo có [illegible] không tiền xin thuốc cũng cho, chữa các bệnh như sau này: đàn ông mộng tinh, di tinh, hoạt tinh, [illegible] tinh dương luy không đẻ, đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết [illegible], huyết đen, huyết [illegible] tiện, khí hư [illegible], hậu sản hoặc kinh thấy già liên miên sinh ra trăm chứng không để [illegible] có đẻ không nuôi, các chứng đau bụng đau [illegible] kinh niên, ho lao, hen, đàm suyễn, thổ huyết, khạc huyết, [illegible] huyết, [illegible] huyết, băng huyết, phong thấp cổ chướng bán toại tê bại, phù thũng, giá mỗi hộp hay là chai 1 đồng.

Hàn mắt có lông quặm hay ra lông [illegible] bản hiệu chỉ chữa nửa giờ thì khỏi mà mắt không có sẹo, mỗi mắt 1 đồng. Trẻ con cam kinh đàm suyễn [illegible] mỗi chai 5 hào.

Lậu và giang mai [illegible] hiệu chữa khỏi và giải nọc không tổn tiểu lại sinh dục như thường mỗi chai 1 đồng, thuốc 5 hào. Cao ba long thực tốt mỗi lạng 5 hào. Thuốc bổ sâm nhung song bổ hoàn già trẻ trai gái đều dùng được cả mỗi hộp 1 đồng.

Thuốc cai [illegible] phiện ngài nào ăn nặng đã lâu uống khỏi không vật và đi làm được, hạng nhất 2 đồng 1 chai, hạng 1 đồng, chai con 5 hào, quí khách ở xa viết thơ về kể bệnh bản hiệu gửi thuốc tới ngay gửi cách lĩnh hóa giao ngân, ngài gửi mandat [illegible], xin đề như sau này: M. TRẦN-ĐẮC-SỞ dit [illegible]NH-Y-QUÁN à Nam định.

PHẦM,

Thứ chè t t thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon. Thường lắm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, ít lâu thì nhạt nhẽo. Đấy là hạng chè giả là cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến-động.

NHƯ,

Muốn được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy qui-khách muốn tránh sự biến-động ấy xin chực tiếp quá bộ chiếu cố cho bản-hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THÁI-HIỆU
số 10, phố hàng Ngang, Hanoi
số 113, phố Khách, Haiphong
số 78, phố hàng Trống, Nam-định
Kính-cáo

THUỐC CHỮA BỆNH NHỨC ĐẦU

Ngủ là rất cần dùng cho khi mệt nhọc. Nếu khi nào ít ngủ hay không ngủ được, nhức đầu, nhức gân, đau lưng, đau thần kinh hệ, hay là vì nóng nực không ngủ được, nếu không chịu chữa ngay các bệnh ấy thì sẽ sinh ra gầy mòn, yếu đuối, đau gân, thực là nhiều nỗi thảm thương. Muốn chữa khỏi các bệnh ấy, muốn ngủ cho ngon giấc thì nên dùng thuốc

Neurinase. Thuốc này hiện quan bác-sĩ Leroy cai quản các nhà thương ở Ba-lê đã cho là một thứ thuốc rất hay và không có nguy hiểm gì cả.

Ở các hàng bào chế lớn đều có bán cả.

2056

CỨ MỖI NGÀY
lại uống
MỘT VIÊN THUỐC BƯỚM
CỦA ÔNG
Lương-y DEHAUT
uống trước khi dùng cơm,
thì **CHẮC ĐẶNG KHỎE MẠNH LUÔN**
và ngăn ngừa các chứng bịnh nguy hiểm bởi tại [illegible] hay là ăn không đều mà sanh ra.
Thuốc bướm này trị các chứng bịnh:
NƯỚC BẦU, ĂN KHÔNG TIÊU, NẶNG BAO TỬ, CHÓNG MẶT, KHÔNG THƯ THỚI

BÁN TẠI: Nhà ông Lương-y DEHAUT, 147, Faubg. St-Denis Paris, cũng khắp trong mấy tiệm thuốc.

MÀU XẤU NÓ LÀM CHO BẠN ĐÊM NGỦ KHÔNG YÊN GIẤC

[illegible]

Ban đêm, như ngứa, [illegible] những vậy mà kẻ ấy [illegible] có [illegible] người cực lực [illegible] vậy mà cũng chóng khỏi [illegible] *DÉPURATIF RICHELET* rất thần hiệu [illegible] hủy tuyệt được.

Thuốc *DÉPURATIF RICHELET* [illegible]

Mấy nhà thuốc đều có bán, chỗ trữ tại nhà thuốc chánh của ông [illegible] ở [illegible] Saigon.

Nếu [illegible] hết thì gởi ngay qua hãng cái Laboratoire de [illegible] RICHELET [illegible] Sedan, 6, Rue de Belfort, BAYONNE, Basses Pyrénées.

Độc-quyền đại-biểu : DIETHELM & Cie
46, Avenue Clémenceau, Haiphong

海防
里第南洋行

Mới có da vernis rất đẹp

Bản hiệu còn nhiều các thứ da chevreau và boxcalf, nhiều mũi rất đẹp, rất tốt xin mời Quý khách chiếu cố. Giá hạ hơn trước.

PHONG-TÀI
BOTTIER
13, Rue des Pipes, Hanoi

Các ngài chớ nên quên rằng mùa đông nên ngoài thuốc ho

Sirop Nofal

đã chữa khỏi biết bao nhiêu người về các bệnh như là:

Cảm, đau cuống phổi, ho gió, ho rát cổ, *văn văn...*

Thứ thuốc này hay, nên bán mạnh lắm.

Chai lớn giá 0$90

Bán tại hiệu Bào chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Tràng tiền
HANOI

Dù các ngài đau [illegible] đầy đến thế nào mặc lòng, hễ dùng:

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tan đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là:
Đau tỳ vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, *văn văn...*

Giá bán : 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào chế
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi

C. J. BONNET

là hiệu tơ lụa tốt hơn cả

Rượu mùi chính-hiệu Marie-Brizard

(LIQUEURS MARIE-BRIZARD)

Uống rượu mùi, phải trọn thứ chính-hiệu:

Anisette Marie Brizard
Cacao Chouao Marie Brizard
Curaçao orange ou blanc Triple sec
Cherry Brandy
Peach Brandy
Fine Pale Brandy
Rhum Charleston supérieur

TOÀN LÀ THỨ RƯỢU NGON VÀ BỔ
THẾT KHÁCH RẤT LỊCH SỰ!

Bán tại: L'U.C.I.A. Haiphong và khắp các nơi

Cachou Lajaunie

là một thứ thuốc làm cho dễ tiêu,
khỏi ho và khỏi ngứa cổ

Cần cho những người hút thuốc là Chỉ có thứ thuốc đó là hay hơn, còn các thứ khác là giả cả.

Giá mỗi hộp là 0$10

Có bán tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Tràng-tiền,
HANOI

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

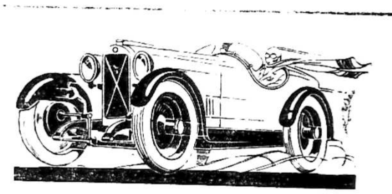
Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0$90

SALMSON

7 Mã-lực kiểu Sport

Xe chạy nhanh nhất thế-giới

Mỗi giờ chạy được 182 k 300

Xin đến xem gian hàng CARAGE AVIAT

Ở Hội-chợ Hanoi có bày các thứ xe

THUỐC
MUSCULOSINE BYLA
VITAMINÉE
LÀ NƯỚC THỊT NGUYÊN CHẤT NẤU ĐẶC LẠI

Là một thứ thuốc bổ rất mạnh
TRONG
NHỮNG KHI GÂN CỐT SUY-NHƯỢC,
NHỮNG LÚC THAO-LUYỆN MÀ MỆT NHỌC,
HOẶC NHỮNG LÚC MẮC BỆNH MỚI KHỎI
Thân-thể khang-thái
Sức-lực cường-kiện

ÉTABLISSEMENTS BYLA [illegible] AVENUE DE L'OBSERVATOIRE, PARIS (FRANCE)

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập tự năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

ELIXIR HISTOGÉNIQUE *Thuốc nước . . . .* Giá : **1$25**
GRANULÉ HISTOGÉNIQUE *Thuốc hạt . . . .* Giá : **1.25**
Đều là thuốc bổ để trị bệnh lao, bệnh ghip và các bệnh đau phổi rất hay. Người lớn trẻ con đều dùng được cả.
DÉPURATIF RIBAL. ***Thuốc tẩy huyết và tiêu độc (ta thường gọi là thuốc lọc máu) trừ các bệnh đau xương đau mình, mụn mọc ở mặt, trứng cá, v. v. . . . .*** Giá : **1$30**
SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. ***Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống một thìa to . . . .*** Giá : **1$25**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay